

Pogo's Kibic
Nally

intézeti feladataimat láttam el.

Lektorátus felkérésére köztéri

akadémia folyóirat számára
pja rendezvénysorozat
nyvkiállításához anyag gyűjtés

eti névjegyét, továbbá az

kációs Adattára, melynek
tatót készítettem el a
ük Natália segítségével az
mba három év anyagát vittem

niányában a fotótári anyag
sem áll rendelkezésre.
ozás (meghatározás),
elsősorban a kollégák

jogszabályok kigyűjtését
feladata lesz.

művészeti egyesületekről,

E

kből (Adattár, Levéltári
rolása.

Windos programmal.

am révén a fotók scanner-ezése,
l-kor fotótárban őrzött

ORBIS-ban, annak konvertálása

ítani, hogy a fotótár s az intézet
ne a kollégák ad hoc ajándékaiból,
ából tisztázatlan anyagok.

az intézeti SZM és az új

SAJTÓFIGYELŐ

HÁZTAR
FAPÉTELT

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1970 AUG 2 =

1021
SAJTÓFIGYELŐ
MEGYEI NÉPLAP

Pogány
József

1970. augusztus -2.

Pogány József: Szigligeti házak

Két perc NYELVMŰVELÉS

Augusztus (a név eredetéről és magyar megfelelőiről)

A naptári év nyolcadik hónapjának a neve is latin eredetű. A római naptár Sextilis (hatodik) hónapját a senatus a császár iránti tiszteletből Octavianus megtisztelő nevével nevezte meg: **mensis Augustus**. A latin **augustus** szóhoz különben a következő jelentésváltozatok társulnak: **felséges, magasztos, szent**.

A magyar nyelvben az augusztus hónap névnek igen sok alakváltozata él, elsősorban a nép ajkán: **águsztus, augusztus, ógusztus** stb.

A latin eredetű név mellett jelentkeztek a magyar megnevezések is, s a régi naptárakban még a következő elnevezéseket olvashatjuk:

csának tetsző **Szakadt Péter napja** elnevezés, illetőleg a **Vasas Péter** jelzős szerkezet.

Szólásaink is gyakran emlegetik e hó másik igen ismert „jelesét”, a **Lőrinc napját**. Ma is ismert mondás: **Lőrinc beleesett a dinnyébe**. A **dinnye lőrinces**, azt jelenti, hogy nagyon megérett, elérett. Sok vidéken él ez a szólásforma is: **A vén ember olyan, mint a lőrinces dinnye**.

A régi szőlőművelők örvendeztek annak, ha Lőrinc napján **jó esőt** kaptak, mert ez bő szüretet jelentett.

A régi **Csiziók** arról is tudósítanak, hogy e hó harmadik jeles napja: **Nagyboldogasszony**, s ha ezen a napon „fénylik a Nap, azt ítélték a szegény szőlőkapá-

Szombati szemle a szolnoki piacon

Jó felhozatal, különösen sok baromfi volt a jellemző a szombati piacra. Sajnos, főzélékielek-ből nem kielégítő az érkező árumennyiség, éppen ezért drága a zöldség- és főzélékielek egy-része.

Előcsirkéből régen nem hoztál ennyit a piacra, mint most. A magánárusok 783 darabot, a termelőszövetkezeti eladók pedig 74 csirkét kínáltak. A nagy felhozatal eredménye: az előcsirke kilónkénti átlagára 26–28 forint között volt. Több mint négyszáz előtyukot árultak 25–27 forintos kilónkénti áron.

Tejtermékekből továbbra is nyárra jellemző, szegényes a felhozatal. Mindössze 82 liter tejfő és 132 liter tehéntúró volt a szombati piacon az előbbi 26–30, a utóbbi 17–18 forintos literenkénti áron.

A kisújszállási AFESZ 7500 darab tojást hozott a szolnoki piacra, méghozzá 1 forintos darabonkénti áron. Így aztán a 7500 darab magánárusoknál levő tojás ára a kora reggeli 1,40-ről rövidesen 1,20-ra csökkent.

Burgonyából 4584 kilogramm volt a felhozatal, 3–4 forintért árulták. A sárgarépa és a petrezselyem csomója továbbra is 1–2 forint. Drága az

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

1969 APR 27

MEGYEI NÉPLAP

1969. április 27.

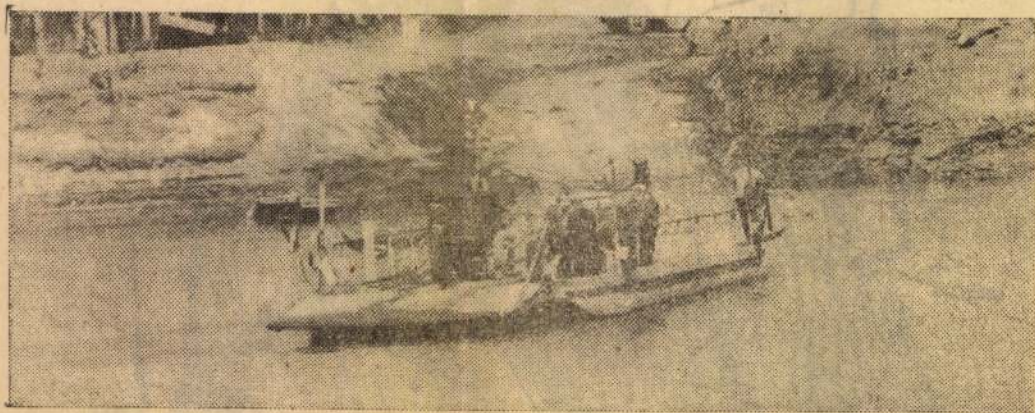

Pogány József

POGÁNY JÓZSEF: TANULMÁNY

1969. április 27.

TAVASZ A TISZÁN

Megindult a kompjára

Az ártérről levonult a víz,
a most még csonka fák nap-
fényben fürdenek

A Középtiszai Vízügyi Igaz-
gatóság tiszabői telepéről
megkezdték az úszó vízmű-
vek szállítását

1021

1963. szeptember 21.

POGÁNY JÓZSEF; LEÁNYFEJ

Villak a faluvégen

Az ötletet, s vele a földolgozás inspirációját ajándékba kaptam. Ismerősöm, szenvedélyes néprajzos, azt mondta: „A falvak ma fordítva szépek. Valamikor a falu közepe volt a gazdaházak, a legrangosabb épületek helye. Ma, mivel a régi centrumban többségükben még állnak a régi házak, az újak többnyire a faluvégen találhatóak, ott állnak a villasorok. Ám ne gondold, hogy ezzel megváltoztak az úgynevezett lakószokások. Mint a régi házakban, az újakban is megtalálod a nem lakott tisztaszobát, s azt tapasztalod, hogy a család idejének java-részét nem a két-három, vagy még több szobában, hanem a konyhában tölti. Az igények általában megelőzik a lehetőségeket. Itt, paradox módon, fordított a sorrend”.

Nem elég hát építeni, hanem lakni is tudni kell?

1938-ban — a lakáskataszter adatai szerint — ha-

megyében csak 77-et, Hajdú-Biharban 79-et. Országosan a községekben lévő lakásoknak mindössze csak tíz százalékában van vízvezeték, ám Komárom megyében 32, Csongrádban 31, Veszprém megyében 21 százalékot ér el ez az arány. A múlt évben Baranyában fölépített 1193 lakásból 905-öt fürdőszobával együtt emeltek, de Borsodban 2990-ből csak 899-et, Hajdú-Biharban 2333-ból 342-öt.

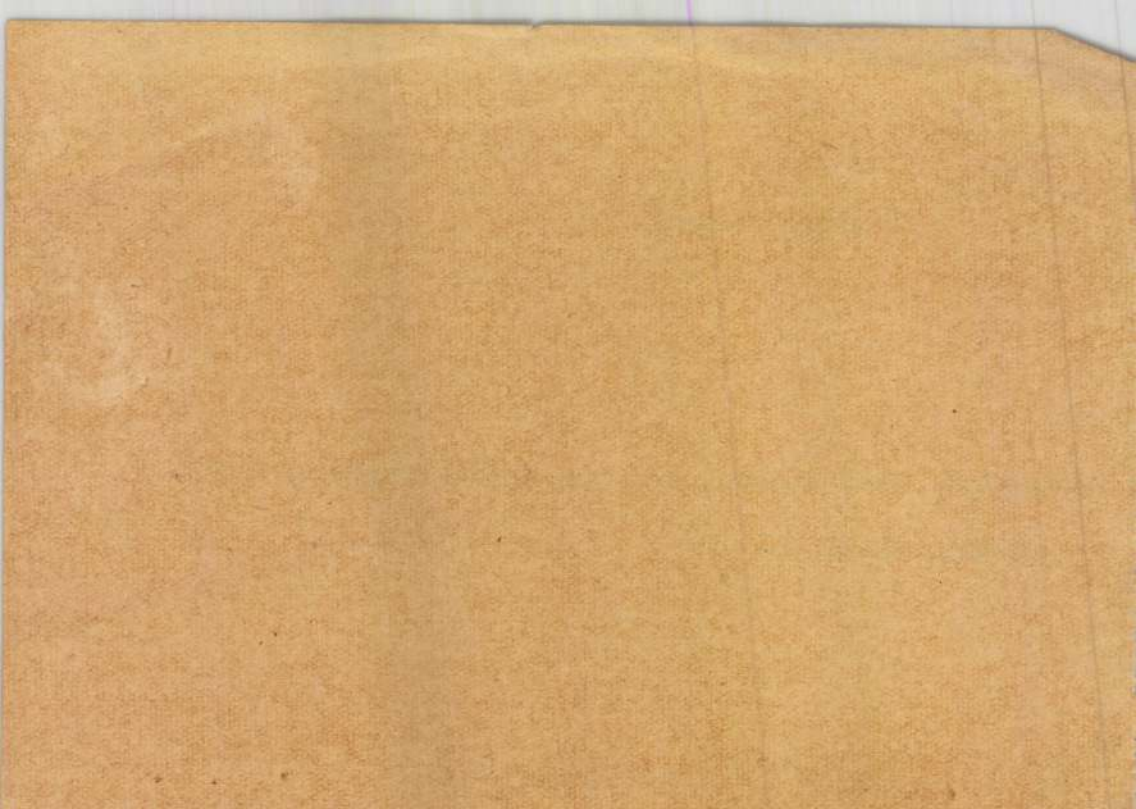
Elég is a számokból, hiszen csupán azt kívántuk segítségükkel bizonyítani, hogy nincs általános érvényű recept, s hogy a regionális lehetőségek — adottságok — meghatározzák — legalábbis nagyrészt — az újonnan épített lakások „komfort értékét” is. A korszerűsítéssel tehát egyszerre két úton is járni kell. Az egyik, s kétségtelenül a költségesebb, a társadalom anyagi erőforrásaival szorosan összefüggő környezeti kultúra növelése.

Pogány József

Margitai Ernő cikke, Magyar Iparművészet, 1919.

50-52, 61-62 l.

HÍR SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR
HÍRVELDŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NEPLAP
Szolnok

Pogány József
1969 OKT 5/1

1969. október 5.

1021

POGÁNY JÓZSEF: PORTRE

1969.

Kávézók

(Bolta Dénes felvétele)

Sz

Sár
kor
igé
vol
a a

n m
sc ré
lő to
fő n
a a
A t
s f
i i

12 12 12

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petöfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

1969. MÁJ. 4.

1021
1969. május 4.

ANYASÁG

Fogány József

1969. május 4.

Anyák

Jelkép is, hogy éppen a legszebb hónap első vasárnapján ünnepeljük az anyák napját. A kifésülő tavaszban, amikor újra sarjad a természet élete is, virágba borulnak a fák, Virágos kertek, napfény. Friss tavaszi pezsgés tölti be a világot.

Egyik legbensőségesebb, legmeghatóbb ünnepünk az anyák napja, hiszen az ember természetes érzésiből fakad. Azt ünnepeljük, aki az életünket adta, aki táplált, járt, beszélni tanított, aki-nél jobban soha senki nem szeretett bennünket.

Jó érzés megfigyelni anyák napján a virágot vásárló emberek arcát. Oszuló hajú, idősebbek, vagy fiatalok, gonddal válogatnak a szegfűk, a rózsák között. S amíg készül a csokor, felrajzolanak az emlékek, a felejthetetlen képek. Felvillan a kedves arc, a meleg tekintet. Az anya képe, mely az összes emberi arc közül legmélyebben vésődik be emlékezetünkbe. Az anyák napja a szeretet és hála ünnepe. Ezen a napon egy kicsit minden jó-érvésű ember törleszteni szeretne a sok gondoskodásért, fáradozásért, amivel az anya nap mint nap körülveszi.

Ebbe az egyetlen vasárnapba szoruló hála és tisztelőt, az egyetlen csokor virág persze csekélyke törtésetés ahhoz képest, amit anyánktól kaptunk, vagy kapunk. S az anyák mégsem várnak többet. Lényük alapvető sajátossága éppen az, hogy adni és nem kapni szeretnek. Aldozatos, szép és nagyon felétlős hivatás anyáknak lenni. Megszülni és emberré nevelni a gyermekeket. Csüggeni rajta, reménykedni benne, Szigorral és elnézéssel egyengetni útját. Vigyázni arra, hogy a pálya lehetőleg tőrtelen legyen, de mindig találni mentséget, ha megbotlott és biztatni, hogy jóvátegy, amit elrontott. A szeretet bőségére van szükség e szép hivatáshoz. S az

anyákból nem hiányzik ez a bőség. Ott vannak még nagymama korukban is. Sok helyen ők a család „erős emberei”, akire számítani lehet, aki váltán viseli a terhek jábát.

Az anyák sokszor végeznek emberfeletti munkát, hiszen többségük ma dolgozó ember, aki nemcsak otthon látja el teendőit, hanem a termelő munkában, a társadalmi életben is derekasán megállják helyüket. Politizálnak és vitáznak, részt kérnek az életformálásában. A békeért agódrva figyelik a politikai láthatart, hiszen az ő számukra a békeség a legszenlebb

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ

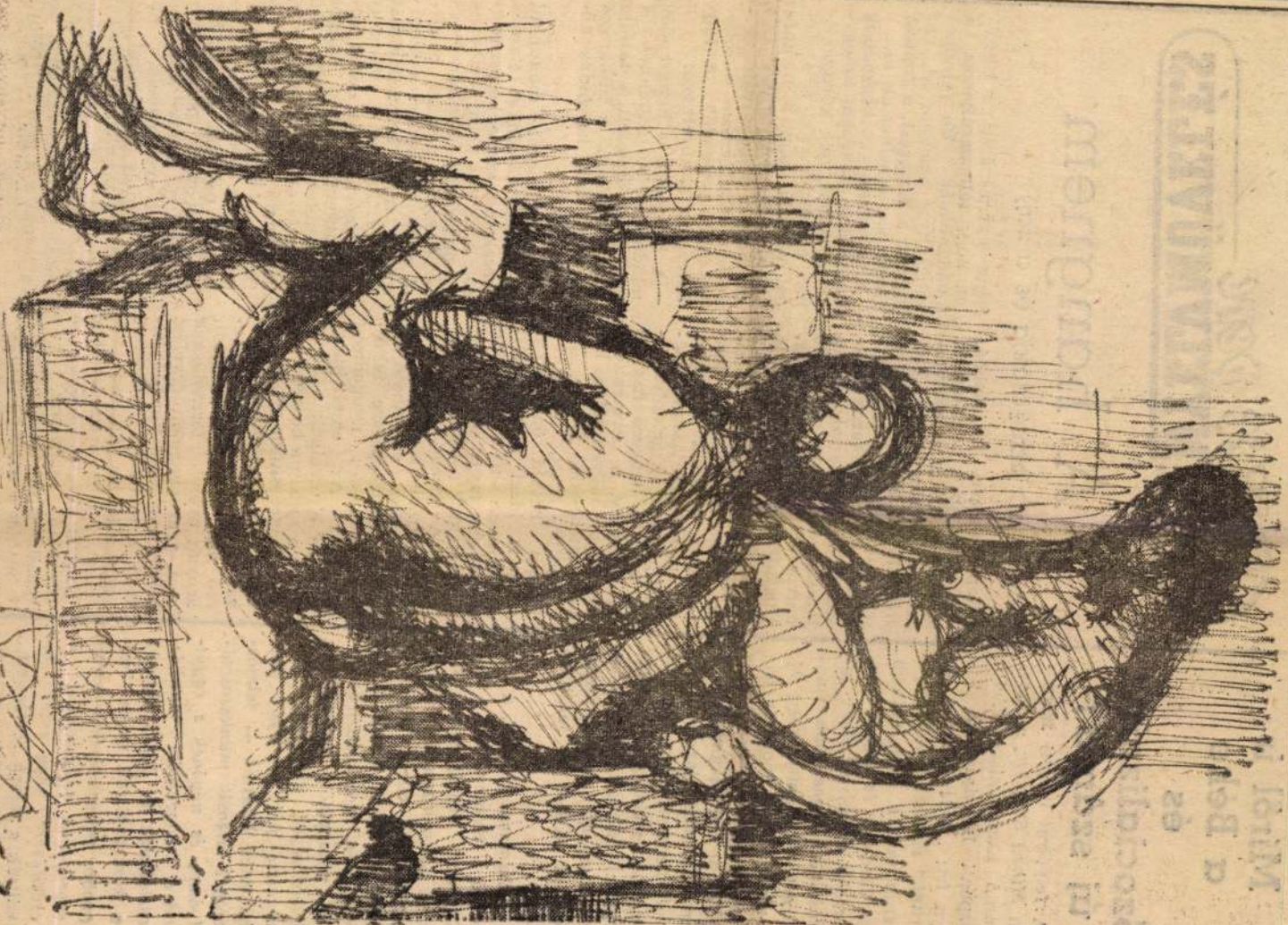
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

EGYEI NÉPLAP

1969. 12. 1

1969. május 25.

Pogány József

Pogány József: M O D E R N

Miről ír a Béke és Szocializmus új száma?

A folyóirat májusi számában *Mihail Szuszlov*, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának titkára írt: „*A leninizmus és korunk*” címmel tanulmányt. „*Lenin volt a legműveltebb, legszilárdabb és legkövetkezetesebb marxista, Marx tanításainak legnagyobb folytatója*” — állapítja meg M. Szuszlov. Lenin többször felhívta a figyelmet arra, hogy helyesen kell alkalmazni a kommunizmus alapelveit az adott nemzeti állam sajátosságaival összhangban. Megragadni közöset, az internacionálisat, ami nemzeti szempontból sajátos — tanította Lenin.

Mohammed Harmel, a Tunéziai Kommunista Párt Központi Bizottságának titkára „*Akcióegységért az imperializmus elleni harcban*” című írásában elemzi a június 5-én, Moszkvában összehívott nemzetközi tanácskozás jelentőségét. „*Minden kommunista párt — írja Mohammed Harmel — felelősséggel tartozik munkaszüneti napjának és népének s együtt a nemzetközi munkások szolidaritásának is. Ezért tesznek a kommuniszták egyre nagyobb erőfeszítéseket sorait egységének fejlesztésére és erősítésére, hogy ezzel beváltásuk a népek reményeit...* A nézeteltérések nem küzdhetők le egyik pillanatról a másikra, ám a kommunista és munkáspártok arra fog-

A hangnem

(Beszédünk hangalakja és a zaj)

Napról napra zajosabbá, lármásabbá válik körülötünk az élet: az iskola, a munkahely, a szórakozóhely. Felerosított hangteróvel bömblöttejük a rádiókat, a lemezjátékokat, a tánczenekarok hangszereit. A gépi zajjal, az élet lármájával szinte hiabavaló harcot kezd az emberi hang. Hogy beszédünk hangalakja ebben a zajos környezetben teljesíthesse szerepét, túlságosan megemelve, sőt hangoskodva kezdünk beszélni. A hangoskodást lassan megszokjuk, nem is gondolva arra, hogy a hangerő fokozása az agresszív, a dermesztően nyers hang milyen súlyos következményekkel jár.

Kezdjük azzal, hogy a hangos beszéd önmagában véve is idegi megterhelést eredményez, s az emberi kapcsolatokra is ez az ideges nyugtalanság nyomja rá bélyegét. A lármás, a hangoskodó beszédhelyzetekben a helyes, a tiszta és érthető kifejtésre, hangképzésre felületlenül szükséges nyugodtság hiányzik. Az emelt hangadásban eltorzulnak a hangok, s a zajban a beszéd tempója is idegesítően gyorsabbá válik. A hangoskodás, a magas hang, a megemelt hangereő nem kedvez a nyugodt, árnyalt nyelvi formálásnak sem, s az át gondolt érvelet felváltja a kissé támadó jellegű, a tekintélyi érvekkel operáló közlést. Az sem véletlen, hogy beszédünkben újabban megszaporodnak a felszólító mondatok, s e mondatok sajátos hangjelése s bennük a nagyobb hangközők jelentkezése is furcsa beszédmodorosságot eredményez.

A túlságosan megnövelt

hang is arra csábítja a beszélőt, hogy **túlhangsúlyozza** a mondanivalót. Ha mindent hangsúlyal emelünk ki, valójában a lenyegest, a fontost éppen nem emelhetjük ki.

Mindennapi beszédünk hangalakja, hangzása az egyre zajosabbá váló környezetben elsősorban azt a szerepet vállalja, hogy a megnekedett zajt leküzdje, s nem azt, hogy a mondanivalót érhetően és kifejezően közölje. Mi tehát a teendő? A legfontosabb a következő:

A hangnem, a hangmodor mindennapi beszédünkben is legyen fegyelmezett, s találja meg a középutat a túlhangos és a túl halk hangadás között.

Erre kell nevelni magunkat és beszéző társainkat. Sajnos gyerekeink szinte beleszületnek a lármás környezetbe és a hangoskodó beszédhelyzetekbe. Akkor, amikor például az új lakásokban a szomszédok zaját, hangoskodását a nagy hangerőre fokozott gépi zenével, zajjal lehet közőmbősíteni, olyan hangos környezetet alakítunk ki, ami már otthonunkban is lehetetlenné teszi a nyugodt, finom hangnemre, hangmodorra, az érthető hangadásra való nevelést. Amint látjuk, súlyos és fontos problémával állunk szemben. Nemcsak nyelv-művelő, hanem komoly társadalmi feladat is a zaj elleni küzdelem. Reméljük a csodálatosan szép, zengő emberi hang mégis győzedelmeskedni fog a láрма, s a gépi zaj fölött.

Dr. Bakos József
a nyelvészeti tudományok
kandidátusa

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

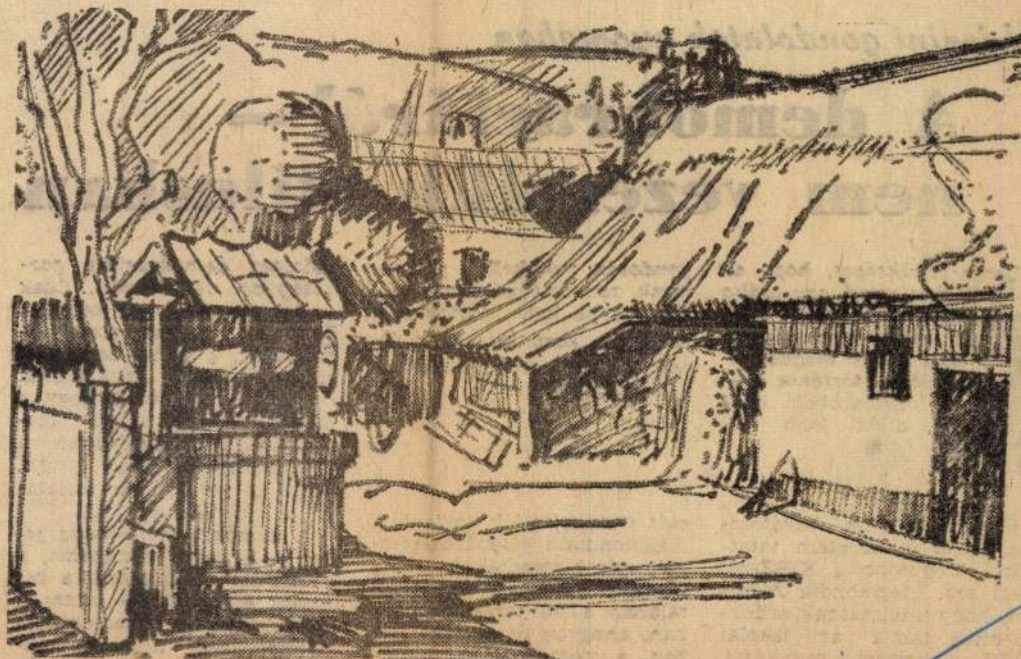
1969 APR 20

1969. április 20.

1021

SZOLNOK MEGYEI

Pogány József

POGANY JÓZSEF: SZIGLIGETI UDVAR

A lenini gondolatok nyomában

A demokráciáról — nem vezércikk stílusban

Lenin: Szükséges, hogy az érdekelteket mind egy szálig bevonjuk a kormányzás gyakorlati munkájába, a minden épést, ami ennek megvalósítása irányába történik — minél változatosabbak ezek a lépések, annál jobb —.

gondosan fel kell jegyeznünk, tanulmányoznunk kell, rendszerbe kell foglalnunk, szélesebb körű kísérletek útján ki kell próbálnunk és törvényerőre kell emelnünk...

sadalom demokráciája gazdaságilag determinált. Csak a burzsoá rendszer keretein belül ad mozgási szabadságot. Igaz, s a mi demokráciában járailan polgárainkat ez tévesztheti meg, hogy a játékszabályok olyan körülmönfontan kifinomultak, a determináltság olyan rejtett, hogy ez kívülről és messziről alig ismerhető fel.

A demokrácia formális jelei — a sajtó hangneme, a választási hadjáratok, a bírósági eljárások — szinte a végtelenség a demokrácia teljességének illúzióját adják. Ugyanakkor a valóság ennek demokráciának a

Gimnazista kis barátommal jóízűket szoktam vitatkozni. Legutóbb a KISZ-ről szett szó. Megmondta őszintén, hogy unalmasnak, érdektelennek tartja az iskolai KISZ szervezet munkáját. Ellenvetésemet sem fogadta el, pedig szerintem nagyon meggyőző volt. Amikor kiderült,

ciót jönni elképzelik tartani...

Elmondtam vitapartneremnek sok bizonyítékot arról, mennyire nem úgy van ezáltalában a mi társadalmunkban, ahogyan őt az iskolájában a demokráciára „oktatják”. Egyet ezek közül had idézzek. Az újságírószövetség

SAJTŐFIGYELŐ

MAGYAR
HÍRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI HÍRLAP

1971 AUG 29

Pogány József

7021

POGÁNY JÓZSEF: AKT

DOLG

A mezőtúri felvételt hirdetésére. Jelenlegi állásunk szerint.

Vas- és Faipari Szövetkezet felvételre keres betanított lakatosokat, illetve férfi és női segédmunkásokat, lakatos iparba, valamint 1971. évben végzett középiskolai végzettséggel rendelkező női munkacsoportot, adminisztratív munkakörbe. Gépfűrésztudóknak előnyben. Jelentkezni lehet: Vas- és Faipari Szövetkezet — Szolnok, Ostor u. 1.

A Középtiszta Állami Gazdaság Bánhatma (Szolnok megye) kivitelezésben jártas építésmérnököt vezetőnek és technikus felvezetőnek. A magasépítési részleg évi 14 millió forint beruházást valósít meg. Kétszoba összkomfortos lakást biztosítunk. Jelentkezés a gazdaság személyzeti vezetőjénél. Irásban működési terület közlésével.

A szolnoki járműjavító üzem felvételre keres, lakatos, hegesztő szakmunkásokat és férfi segédmunkásokat. — Jelentkezni lehet: az üzem munkügyi osztályán.

Fűrészes és Hordóipari Vállalat szolnoki üzeme, felvételre keres villanyszerelőt, targoncavezetőt, portást, éjjeliőrt, férfi és női segédmunkásokat. Jelentkezés: Szolnok, Vöröhadserg u. 15.

Azonnali belépéssel felvesszünk jó fizikummal rendelkező nyugdíjas éjjeliőröket. Szolnok Békés megyei Elelmiszer és Vegyipari Nagykereskedelmi Vállalat. Szolnok, Csaba út 26., személyzeti előadónál.

Szakmunkásképző tanfolyamot indít géplakatos autószerelő és villanyszerelő szakmákban a 605-ös sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet, az érdekelte vállalatok és a KISZÖV kérésére. 1971. szeptember hó 18-án. Érdeklődni és jelentkezni lehet: az iskolában: Szolnok, Petőfi Sándor u. 1. — Titkárság.

Autóbusz vezetői jogosítvánnyal rendelkező gépkocsivezetőt azonnali belépéssel felvezet, a Vegyipari Szerelő Vállalat. Szolnok, Tószegi út. — Tiszamenti egyiművek területén.

W. FÜZÉRTI FLOK személyzeti osztály.

Azonnali belépéssel alkalmazunk gépkocsivezetőket, gépkocsi rakkodókat. — Fizetés megegyezése szerint. 40 órás munkahét. Jelentkezés személyesen Állatfőhírje Takarmányokat Előállító Vállalat Szolnok, Tószegi út.

Beosztott szakács munkakörbe — a Rózsakert Etterembe egy szakképzett dolgozót felvesszünk. Fizetés megegyezése szerint. Utiköltséget felvétel esetén térítünk. Jelentkezés a központi irodában. ÁFESZ, Kisújszállás.

A Keletmagyarországi RÖVIKÖT Nagykereskedelmi Vállalat három vizsgázott fűtőt, takarítónót és adminisztrátort gyakorlati és adminisztratív számlázót felvezet. — Jelentkezés: Kelet-RÖVIKÖT Nagykereskedelmi Vállalat. Szolnok, Rékasi u. 3.

Nagy gyakorlattal rendelkező karbantartó villanyszerelőt (erősáramú) azonnali belépéssel felvesszünk. — Fizetés megegyezése szerint. Felvétel esetén lakást biztosítunk. — Állami Gazdaság, Tiszaszentimre.

Keletmagyarországi Vízügyi Építő Vállalat főépítésvezetősége keres dömpervezetőket, kubikos brigádokat, munkásellátási előadókat, raktárost. Jelentkezés személyesen, Szolnok, Schönherz Z. u. 7/a.

Hajtót, loápolót felvezet az Építőipari Szállítási Vállalat szolnoki kirendeltsége. — Szolnok, Thököly út lételep.

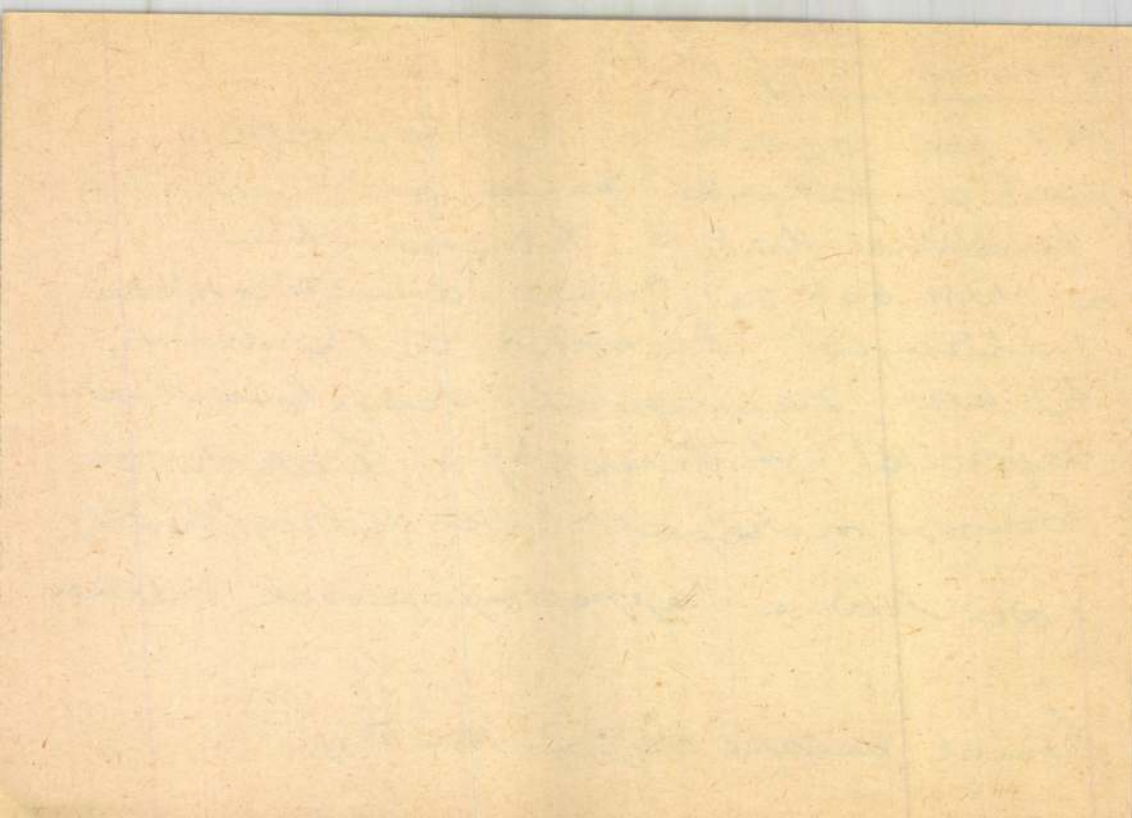
Az ÁFESZ-ek Közös Vállalata műszaki osztálya felvételre keres építész tervezőt, műszaki ellenőrt és műszaki rajzolókat. Jelentkezni lehet: a Május 1 u. 15. sz. alatti irodájában.

Közlekedési Építő Vállalat szolnoki főépítésvezetősége szállítási irányítói munkakörbe férfi munkacsoportot vesz fel. Jelentkezni lehet: Szolnok Rákóczi u. 6.

Pogány Főv. festő

1964-ben végerte a Ped. Főiskolát.
Névtelen fakultás fájós volt. Lijón'sson
~~születés~~ lakik. Felvétel követi
a MÜM 605.ös Szar. Tamn'téreté'ben
szakrajtot. Elvégzte a Kéj. műv.
Főiskola rendkívül. rajtous. kéndő
tagorakát. A Pedepőpus L'ém'it'ison
többet nyereget. Hős'fej'rajt, rendis/
Egy. hária: Rajpedepőpusok vidékeu

Köszönet meggyi Néblays 1969 ű. 18

1969 AUG 31
1029

POGÁNY JÓZSEF: VÁZLAT

Fejünk felől a tetőt

Út a regénytől a drámáig — Beszélgetés Jókai Annával

Az olvasópróbának vége, lassan szétszédnek a színeszek. Távozás után is a vaskos szerepkönyvet lapozgatják. A darabbal ismerkednek.

Az írónővel a színház igazgatói irodájában sikerült találkozni. Néhány évvel ezelőtt még a nevét sem ismertük, ma befutott író. Először néhány elbeszélés — a Kortárs-ban, az Új Írás-ban, az Alföld-ben, a Jelenkor-ban — azután ez év januárjában a furcsa című re-

a két kötetet. En pedig kicsit megijedtem, — mondja az írónő. — Nem sok ez nekem? — kérdeztem magamtól. Mi lesz ezután? A bízalom felelősséget is ró az emberre. Nem szabad csalódást okoznom az idén, jövőre, s azután sem! Ezért vagyok különösen izgatott most, a színpadi bemutatkozás előtt.

— Hogyan született a „Fejünk felől a tetőt” című darab?

— A 4447 témáját dolgozom fel, bár erősen remélem, hogy több lesz, mint a regény egyszerű színpadi változata. A születéséről any-

ollyal, s olyan nagyszerű esten vettünk részt az egyik gimnáziumban, hogy napokig emlegettük mindketten. Igazi, pezsgő, vérbő vita volt. Valódi író—olvasó találkozó. Kellemesek az olvasópróba utáni tapasztalatok is. Úgy érzem, tetszik a színészeknek, a közreműködőknek a darab. Érdeklí őket, s ez nagyon fontos. Berényi Gábor pedig — aki az előadás rendezője is lesz — mindent megtesz a bemutató sikeréért.

— Tehát bízik?

— Igen, bár tudom, hogy ez nem ilyen egyszerű...

SAJTŐFIGYELŐ

MAKCSAI
HÍRKEZŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Teléfono: 138-068, 337-748, 340-776

1969 AUG 20

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

Szolnok

Pogány József

1021

POGÁNY JÓZSEF: TANULMANYFEJ

erdekeinek helyes öss
golásán múlik. Ezt a
hangot pedig csak a r
daság arányos fejlesz

könyvt

ban teszi emlékezetessé a
felszabadulás évfordulóját.

Az Országos Népművelési
Tanácsban részt vevő állami
és társadalmi szervezetek az-
zal is segíteni kívánják a
terv megvalósulását, hogy az
1970-ben e felhívás nyomán
létesülő klubkönyvtárak be-
rendezését és felszerelését
(könyvvállomány, televízió, rá-
dió, magnetofon, bútorzat
stb.) jelentős összeggel segí-
tik. Az újonnan létesített, a
működési követelményeknek
megfelelő intézmények em-
lékplakettet és oklevelet kap-
nak és nevükben is viselhe-
tik a „Felszabadulási emlék-
könyvtár” megjelölést.

A megyei népművelési ta-
nácsok ezért 1969. december
15-én küldjék meg az ONT
titkárságának azoknak a fal-
vaknak a nevét, ahol a fel-
szabadulás huszonötödik év-
fordulójának évében e felhi-
vásra klubkönyvtárat kíván-
nak létrehozni.

Budapest, 1969. augusztus 20.

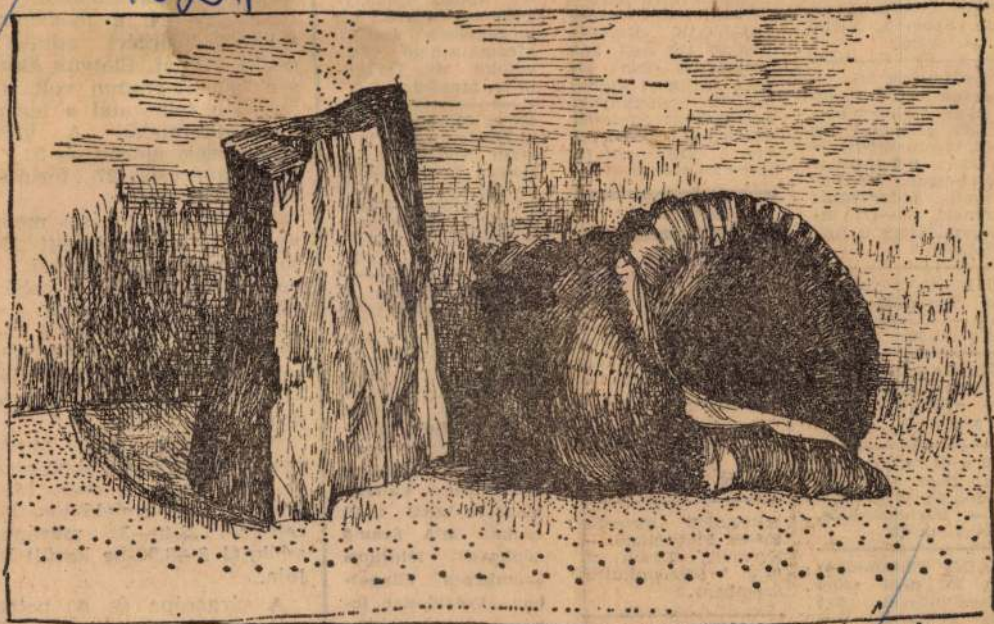
**Országos Népművelési
Tanács**

FILMSZÁM

Az UNESCO 1967. évi év-
könyve szerint 1966-ban a
filmek többsége Ázsiában
készült. A lista élén Japán
áll, 719 filmmel, utána India
következik 316 filmmel. A
sorrend ezután a következő:
Tajvan — 257, Olaszország
— 245, Hong-Kong — 171,
Egyesült Államok — 168,
Spanyolország — 160, Szov-
jetunió — 159, Dél-Korea —
142, Franciaország — 130.

Az Egyesült Államok film-
gyártása az utolsó 15 évben
360 filmről 168-ra, Nagy-
Britanniáé 129-ről 82-re csök-
kentette évi kibocsátását,
ezzel szemben a Szovjetunió
évi filmtermése időközben
52 filmről 159-re, Csehszlová-
kiáé 20-ról 45-re, Jugoszlá-
viáé 7-ről 27-re, Magyaror-
szágé 6-ról 21-re nőtt.

1021

Pogány 70.

POGÁNY JÓZSEF RAJZA

Petőfi u. 20/a.

AZONNAL beköltözhető — kettőszobás kertés családi ház eladó. Szolnok, Szellő u. 46. szám.

HÁROMSZOBÁS — összkomfortos családi ház melléképületekkel, garázzsal, 300 n-ől termő gyümölcsössekkel beköltözhetően eladó, kertvárosban. Érdeklődni: Szolnok, 11—476 telefonon, vagy a hirdetőbe.

KETSZOBÁS családi ház központban eladó. — Tiszaföldvár, Sánc u. 20.

AZONNAL beköltözhető fél házrész eladó. Szolnok, Rák u. 31. szám.

1600 n-ől öszibarackos feles bérletbe kiadó. Sinyi Gáborné, — Szandaszőlős, Kiss J. u. 22.

ELADÓ Tiszaföldváron 593 n-ől szőlő gyümölcsösökkel, 3x5 n-ől épülettel, terméssel felszereléssel azonnal. Tiszaföldvár, Kossuth u. 148.

átvételre azonnal beköltözéssel venni. Szolnokon. „Mielőbb” jellegre a szolnoki hirdetőbe.

SZOLNOK Kertvárosban 150 n-ől körülrakított telek eladó, rajta 1 szoba, konyha épületanyag. Érdeklődni: Szolnok, Szabadság u. 8. I. em. 9. (Zsidó templommal szemben).

GÉPJÁRMŰ:

MEGVETELRE felajánljuk jó állapotban lévő ZUK nyitott kisteherkocsikat. Ar megegyezés szerint. Érdeklődni: Új Elet Mg. Tsz. Alattyán. Telefon: 10.

CH-s Wartburg eladó. Szolnok, Tánccsics u. 1. Telefon: 13—545. Szalóki.

KEVESET használt 850-es Fiat eladó. — Szentes, Lenin u. 85/a. (Benzinkútal szemben).

403-as Moszkvics eladó. — Dr. Tóvári, Jászboldogháza.

lapokban a 420-as

SZAKI vizsgázott és 250-es NSU, 250-es Csepel és 175-ös IZS motorkerékpár alkatrészként megbontva is eladók. Tiszaföldvár. József A. u. 13.

ELADÓ Barkás B 1000-es személy- és teherszállításra alkalmas csukott gépkocsi, üzemképes állapotban. Érdeklődni: Jászszági Tóváll. Jászberény. Hatvani u. 4. Telefon: 214.

SZOLNOK megyei Szeszifőzde Vállalat eladásra kínál 1 db csukott IFA Framó gépkocsit, felújított üzemképes állapotban. Érdeklődni lehet: Szandaszőlős, Kiss J. u. 11. U. I.: Elekcs.

nk a magánárusok gramm érkezett

A
naru-
k a
össze-
s a
erme-
közös

MAGYARASZÉK elárusított 22, — a magánárusok 27 forintért adták a tvüket.

Teifelből a szokásos mennyiség, s a megszokott 26—30 forintos literenkénti ár volt. Valamivel több tehéntúrót. 162 litert hoztak, s ez meglátszott az árn is, 14—16 forintért árusították. Több mint 13 ezer darab tojást kínáltak, 1.30—1.50 forintos áron.

Nagyon szép és sok burgonya érkezett a szombati piacra, több mint 20 ezer kilogramm. A termelőszoövetkezeteknél 2.40—3. magáneladókánál 3—3.50-be került kilója.

A sárgarépa és a petrezselyem kicsit drágult, különösen vonatkozik ez a petrezselyemre, amelynek külön-

SAJTÓFIGYELO

MAGYAR
HIRDETO

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 387-748, 340-726

1976. DEC. 25

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

Pogány József

SZOLNOK MI

1021

Pogány József illusztrációja

jlődés Töröks

1976 OKT 10

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

Pogány József

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1976. október 10.

1021

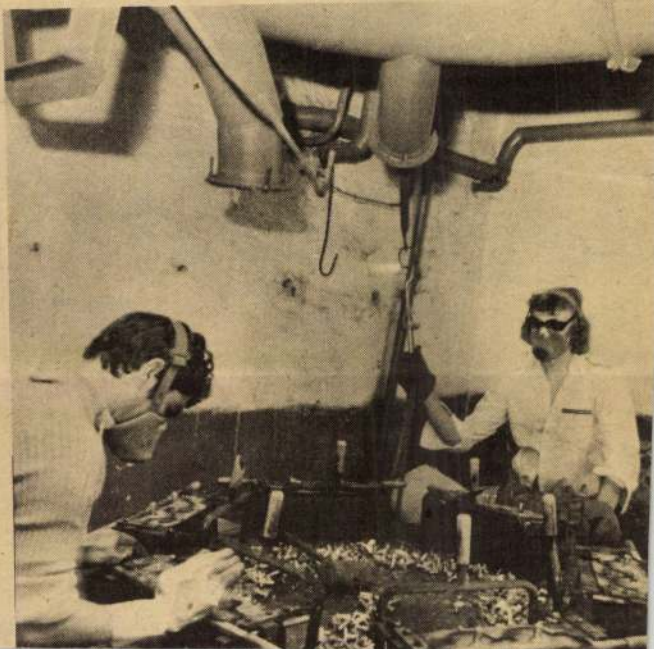
POGÁNY JÓZSEF RAJZA

1976. október 10.

Alkotó fiatalok

A helyszín: Szászberek, akkumulátor gyár. Szereplők: Vigh Károly gyáregységvezető, Juhász László technikus. A krónikás azt a furcsa helyzetet szeretné rögzíteni, amikor egy harmónikus munkakapcsolatban apró nézteltérés támad. Ezt a kis perpatvart Juhász Lászlónak a fésűző körasztalról, az alkotó ifjúság pályázaon első díjat nyert újításokról elejtett szavai idézték fel. A fiatalember sorolja a körasztal érdemeit; közben főnökének „felmegy a pumpa”, szív egyet a cigarettájából, leteszi, másikkra gyújt, kirobban, valószínűtlenül nagy tenyereivel gesztikulál.

— Ugyan Lacikám, minek bűvészkedni a számokkal? Most mondjuk el, hogy a tanulmánytervben milyen termelékenységi mutatók

A direktórium elnöke: Pogány Kálmán

A berlini Die Aktion című aktivista-expresszionista művészeti lap magyarországi tudóstója 1919 nyarán és őszén közölt cikksorozatában megállapította, hogy a Magyar Tanácsköztársaság legnagyobb eredményei a kulturális életben jöttek létre. Hosszan írt az intézményekről, munkájukról, részletesen beszámolt a művészeti és múzeumi direktórium tevékenységéről. A direktórium tagjainak nevét nem említi, csak felsorolja foglalkozásukat, majd olvasói számára a Tanácsköztársaság bukása után is példálul állítja tetteiket: a művészeti oktatás reformját, a „Gropius–Itten-féle Bauhaushoz hasonló tanműhelyek” létrehozását, a magántulajdonban levő műtárgyak szocializálását s a tömegek előtt megnyíló múzeumokat, amelyekben szaktudósok tartanak tárlatvezetéseket stb.

Magyarországon a cikkek nagy részének megjelenése idején már e tettek érvénytelenítése, „elkövetők” rendőri vagy hivatali meghurcolása folyik. Az akkori Állami Levéltárban fennmaradt ügyészégi iratokból ekkori viselkedésében is figyelemre és tiszteletre méltó egyéniségeként bontakozik ki a múzeumi és művészeti direktórium első vezetőjének alakja. Pogány Kálmán, a Szépművészeti Múzeum igazgató-őre, néha felülemelkedve a kihallgatás és fegyelmi tárgyalás körülményein, bátran és elfogulatlanul vall a művészeti és múzeumi élet több területét átfogó ismereteiről, tudományos és tudománysszervező elveiről, hivatásszeretettől fűtött akcióképességéről. Egyéniségének súlyát, tekintélyét a vizsgálatot vezető hivatalnokok szavaiból és munkatársai vallomásaiból egyaránt érezhetjük.

Az ügyészégi források

„Mint hivatalnok buzgó, gyors és pontos volt — vallja róla idősebb pályatársa és egykori főnöke, Petrovics Elek — Megvolt benne a lelekesedés és szenvedély, ami egy művészeti intézmény szolgálatában szükséges és becses. Mint ember őszinte, férfias jellemű. Hogy végletekre hajlott, hogy ítéleteiben a dolgok és lehetőségek megítélésében mennyire tévedett, ezt legutóbbi vállalkozása bizonyítja.” (Az utolsó idézett mondat jelzi, hogyan igyekeztek munkatársai Pogány tetteit jóakara-

BERTALAN VILMOS FELVETELE

A
KÖZTULAJDONBA
VETT
MŰKINCSEK
ELSŐ
KIÁLLITÁSA

BUDAPEST
MŰCSARNOK
1919

túan a személyiségével, a lehetőségeken túl emelkedő ítélőképességével magyarázni.)

Egy egykori minisztériumi tisztviselő Pogány szavait közvetítő feljegyzése konkrétabb információkat nyújt: „Pogány Kálmán Szépművészeti múzeumi igazgató-őr már a Károlyi-kormány alatt elméletileg foglalkozott a szocialista-kommunista világrend megvalósításának mikéntjével. ... Ugyancsak beösméri, hogy nézete szerint a háború után a társadalmi forradalom nálunk szükségszerűség volt és ő abban kötelelességszerűen vett részt.” Pogány a szükségszerű forradalom gondolatát többször megismételte vallomásaiban, sőt egy ízben tetteinek belső konfliktusokat okozó következményeire is utalt: „En tudtam, hogy ha vállalkozom, azok után nem is érintkezhetem a jövőben sokkal, aki eddig kedves emberem volt, mégis most is megtenném, mert meggyőződésem azt mondta, hogy meg kell tenni, mert a forradalom szükségszerű következmény volt, és nem akartam, hogy csupán politikai kalandorok vezessék az ügyeket.” Ha feltételezhető is, hogy a kihallgatási jegyzőkönyvek bizonyos fokig torzítanak, vagy összevonnak mondatokat, lehetetlen nem éreznünk ebben a vallomásban, hogy Pogányban a társadalomtudományi ismeretek mellett a művészeti és múzeumi ügyekben jártas szakember öntudata a legerősebb. A művészeti és múzeumi direktórium vezetője ekkor már több mint egy évtizedes pályára tekinthet vissza.

Az 1882. március 15-én vasúti tisztviselő családban született Pogány Kálmán a budapesti tudományegyetemen tanult, disszertációját a művészettörténeti tanszék akkori vezetőjéhez, Pasteiner Gyulához írta középkori ikonográfiai témából. Címe *Az utolsó ítélet középkori ábrázolása a keleti és nyugati művészetben*. Pogány 1908-ban gyakornokként a Szépművészeti Múzeumba került, itt érdeklődése egyre inkább a XIX–XX. század művészetére fordult. Publikációiban ekkor már magyar művészek értékelésével is találkozunk. Székely Bertalantól Rippl-Rónai József, majd éppen induló kortársaiig terjed a figyelme. A tízes évek induló művésznemzedéke és a Szépművészeti Múzeum több munkatársa között gyümölcsöző baráti kapcsolat alakult ki, mint erről Nemes Lampérth József levelezésében, Ferenczy Béni, Kmetty János és mások írásaiban olvashatunk. Pogány Kálmán mellett az öt igen tisztelő, fiatal Wilde János és Hoffman Edit ezeknek a magas szintű szellemi barátságoknak az ápolói. A világháború kitörése néhány évre szétrobbantotta ezt a társaságot. Nemes Lampérth a harctérről sűrűn küldött leveleiben érdeklődik az otthonmaradtaktól „Pogány dr.” felől, aki az orosz, az olasz, majd később a román fronton harcol.

A művészeti és múzeumi direktórium

Úgy látszik, ekkor még mindketten ambicionáltak, hogy bátor katonáknak ismerjék őket. Nemes-Lampérth egy-egy levele valószínűleg expresszív romantikus csataleírás, Pogány Kálmán személyes hőstetteiről a budapesti lapok írnak. Amikor derekára kötött zászlóval átússza a Bug folyót és kitűzi a zászlót a breszti erőd falára, 10 000 koronás pénzjutalmat kap, amelyet nagylelkűen jótékony célra ajándékozik. Mintha romantikus festmények hőseinek tetteit ismételné — megváltozott körülmények között. Nincs még ekkor teljesen szinkronban kora történelmével, de feltűnő gyorsasággal eljut ehhez az állapothoz is. Szakmája szeretete segíti elő változását. Az olasz fronton már az „ellenség” értékeit védi, műtárgyak, műemlékek megmentését szervezi. Különleges műemlékvédő csoportokat alakít, „hogy az osztrák–magyar hadsereg ne hasonlítson a francia műemlékeket tönkreté-

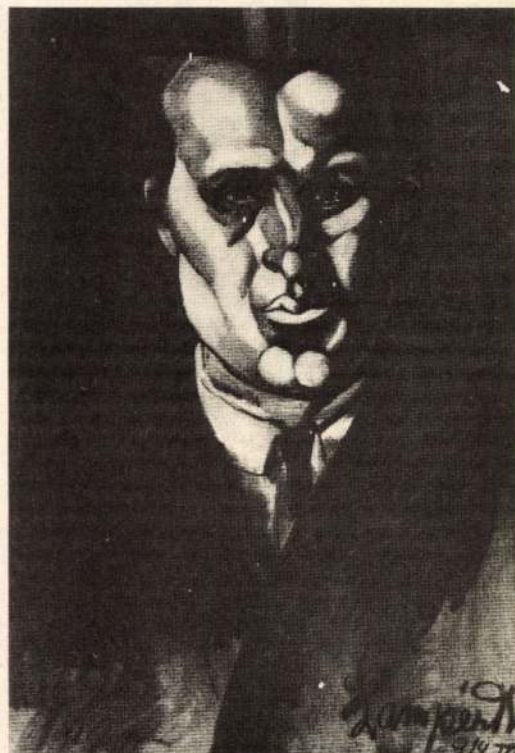
vő német hadsereghez”. (Így fogalmazzák meg egykori célját rokonai, mikor 1919 őszén a főügyésznek írnak és szabadlábra helyezését kérik.) Az olasz katonai misszió vezetője személyesen köszöni meg tevékenységét a háború végén.

1918-ban Pogány a Szépművészeti Múzeum képeit egy bűtorszállító kocsiiban Kolozsvárról Budapestre menekíti és visszatér munkahelyére. Ott örülnek katonai tapasztalatainak, erélyének. 1918 őszén Pogány katonai védelmet szervez a budapesti múzeumok köré. Német folyóiratok híradásaiból tanulmányozza az oroszországi műemlékvédő és műtárgymentő akciókat. A fegyelmi iratokban az is előbukkan, hogy egy-két hónappal „a diktatúra kikiáltása előtt ki akart menni Oroszországba, hogy ott a műtárgyak szocializálásának, illetőleg megmentésének mikéntjét tanulmányozza”. A régi korok kultúráját mentő, összegyűjtő Lunacsarszkij és a múzeumokat szervező Vaszilizj Kandinszkij tettei közvetett úton így hatnak a Tanácsköztársaság muzeológusára.

Pogány, akárcsak a budapesti értelmiség nagy része a Tanácsköztársaság kikiáltását Lukács György A régi és az új kultúráról hirdett aznapi előadásának színhelyén tudja meg. Egy nappal később Lukács nevezi ki a múzeumi és művészeti direktórium vezetőjének. Ismeretségük korábbi, még az egyetemi évekből keltezett — vallja a későbbi vizsgálat idején —, de több részletet nem említ. A direktórium működését viszont részletesen, sokszor színesen ismerteti. A direktórium a művészeti oktatás átszervezésével, művészek segélyezésével, esetenként művek zsűrizésével, műtárgyak vásárlásával foglalkozott; tanácsokat adott bizonyos nem műemlékek ítelhető köztéri szobrok eltávolítására Budapest tereiről, s mások felállítására, bár az utóbbiak nem tartoztak kifejezetten a bizottság hatáskörébe.

Kikből állt a művészeti és múzeumi direktórium? — kérdezte a fegyelmi bizottság ötödik ülésén, 1920 januárjában az elnök. A jegyzőkönyv szerint Pogány így felelt: „Elnöke én voltam. Előadóim: Berény Róbert (festészeti), Ferenczy Béni (szobrászati), Kozma Lajos (iparművészeti), Lessner Manó (építészeti) és két múzeumi szaktisztviselő, Antal Frigyes és Wilde János.” A feleletben Pogány személyes felelősségvállalása dominál. Valójában a munka és a kezdeményezés megoszlott. A műtárgyakat szocializáló bizottság létrehozását például a később emigrált és Angliában világhírűvé vált művészettörténész, Antal Frigyes sürgette, mint ez a tárgyalás más dokumentumaiból kiderül. Pogány azonban nem hagy kétséget afelől, hogy ez számára is a legfontosabbnak ítélt tennivalóvá vált már a Tanácsköztársaság első napjaiban. A művészek segélyezésével, műtárgyak vásárlásával a direktórium Pogány elnöksége idején mintegy

Nemes Lampérth József:
Pogány Kálmán portréja 1914
PETRAS ISTVAN FELVETELE

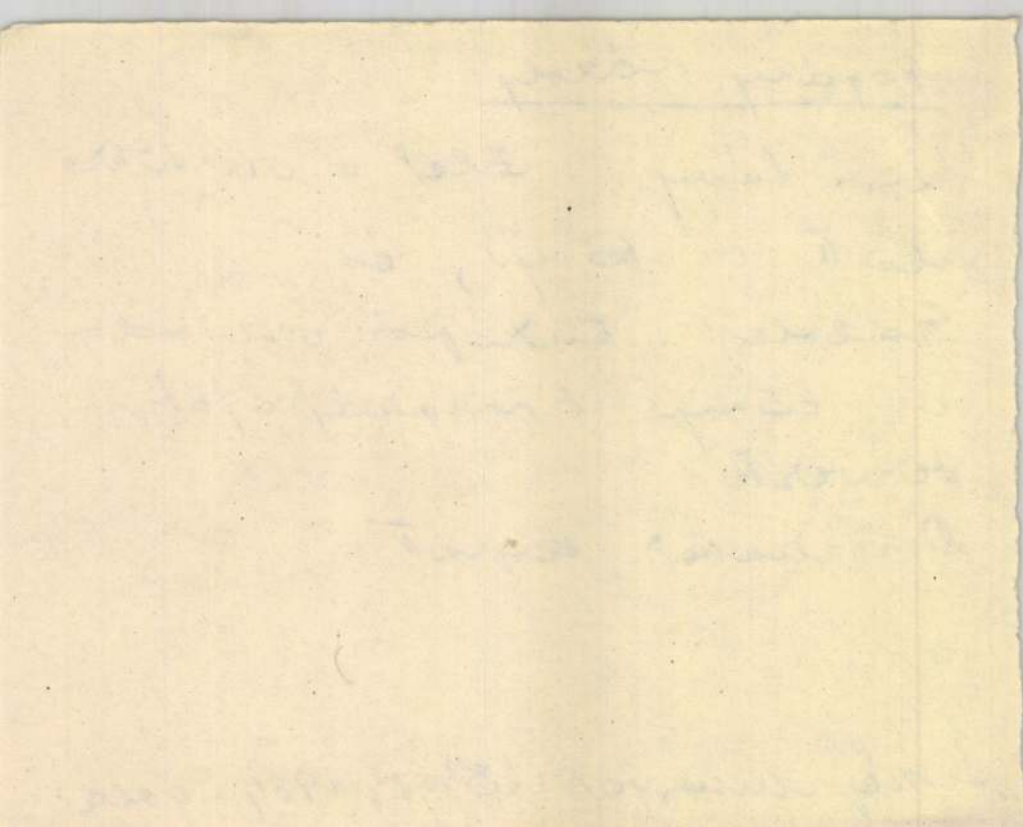
Kovács 1979/3

Pogány Károly

S. Lány: Felt a víz tükre
alatt a tócsa, és
Szabolcs: Európai virradat
a tócsa tiszteletét
tervezte
Dicsőretek kapott

A négy magyar költő, 1961, 30 oldal.

Pogány Károly

Szabolcsi Beuce. Európai vmadet
c. könyv kötetstere.

Reprodukció:

Az első magyar kiadás, 1961

Proprietor

St. Paul, Minn.
St. Paul, Minn.

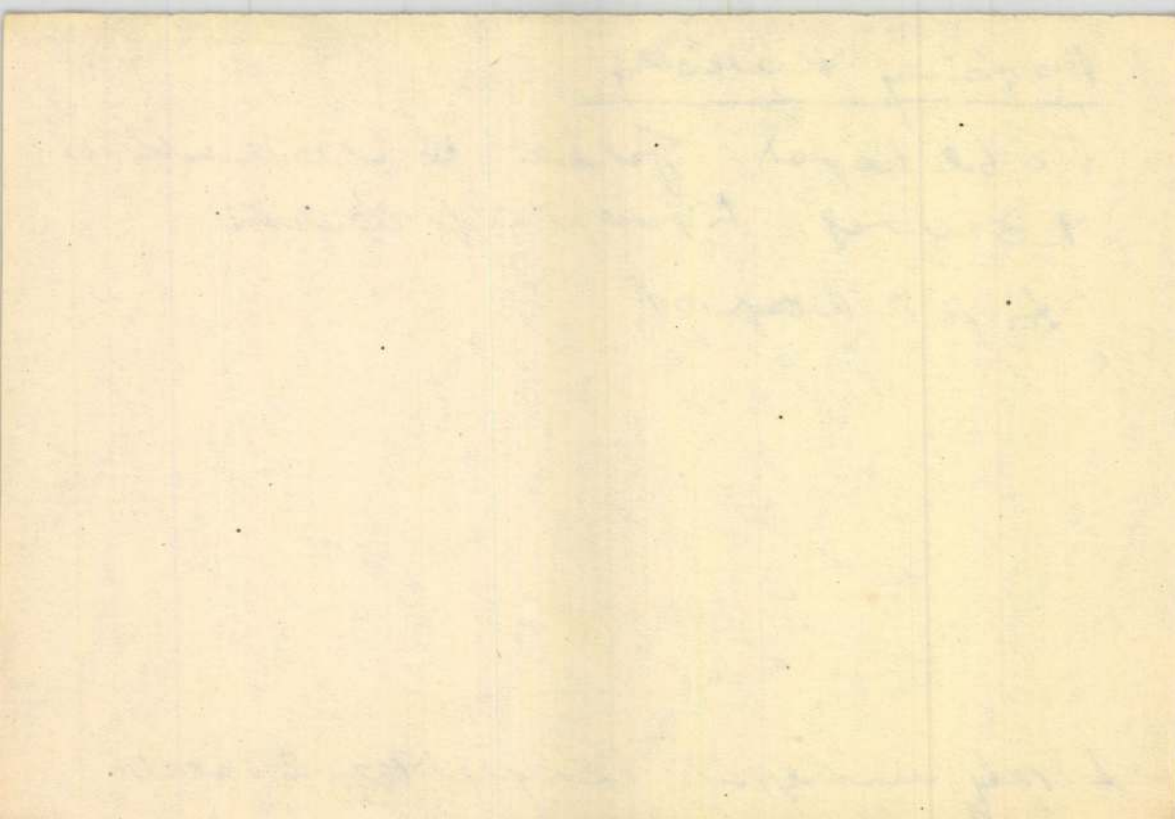
Refused

Dr. J. C. ...
1881

Pogány Károly

Dobekapcsolat: Jelek és kódok
könyvet kiegészítéssel
díjazt kapott

A köznevelési könyv, 1962, 23 old.

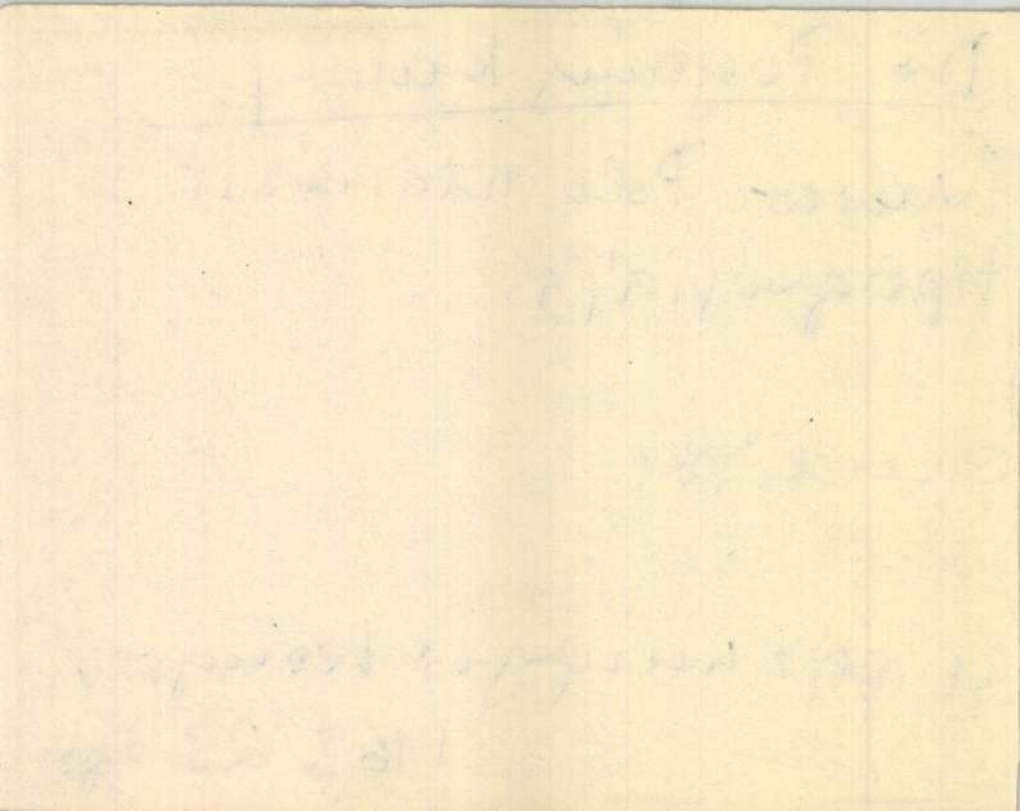

D+ Poggány Károly

Marco Polo utazásai
tipográfiai'a.

csul'ne -

a gép magyar könyv,
1963 23. lap.

Dr. Pogány Károly

Fülszó: Afrika
topográfiaja.

Csulihe.

A nép nagyot könyv,

1963. 23. l.

The Department of the Interior

Washington, D. C.

April 10, 1900

Dear Sir:

I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of the 4th inst.

and in reply to inform you that the same has been forwarded to the proper authorities for their consideration.

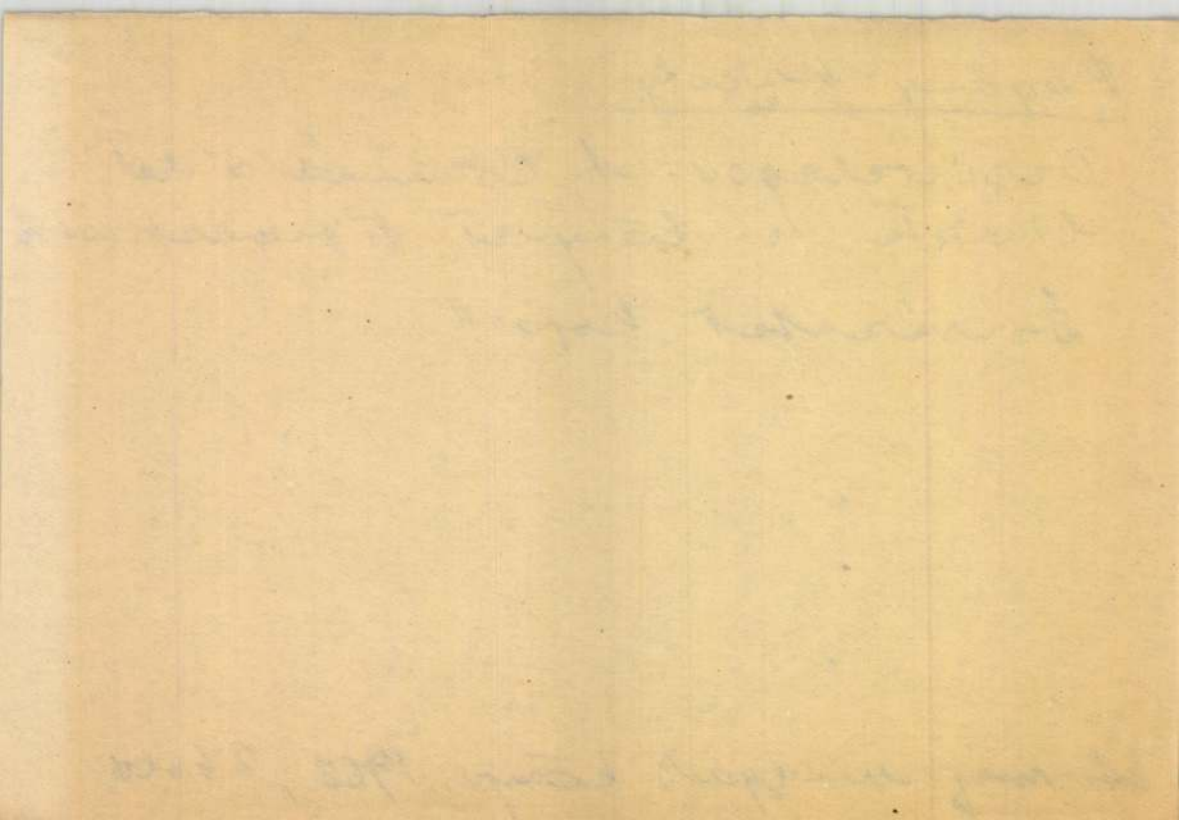
I am, Sir, very respectfully,
Your obedient servant,

Wm. H. Hunt

Pogány Károly

Dr. Iváncsik: A komédia del
l'arte e. könyv a jogszabályok
szűrését követi

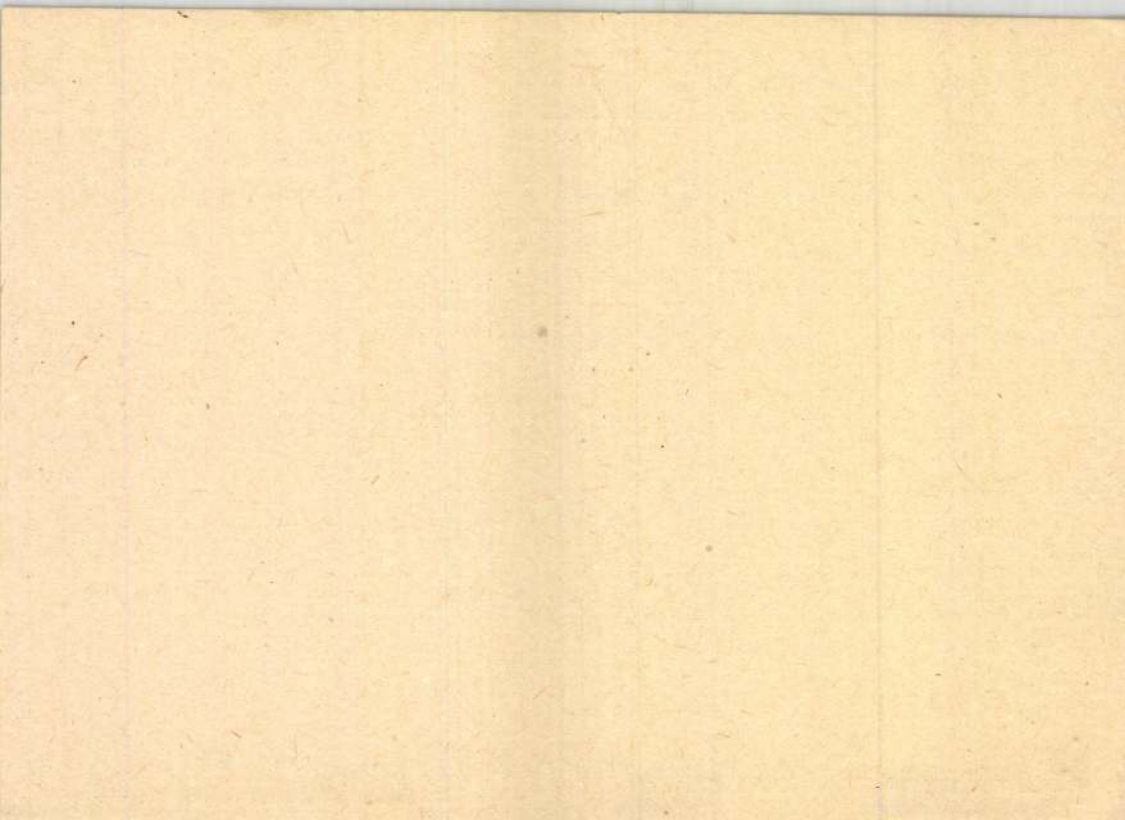
A négy magyar) könyv, 1962, 24 old.

Pogány kártya

Székelykeresztúr c. környék
topográfia
D. és é. felől kapták

A négy magyar könyv, 1960, 24 oldal

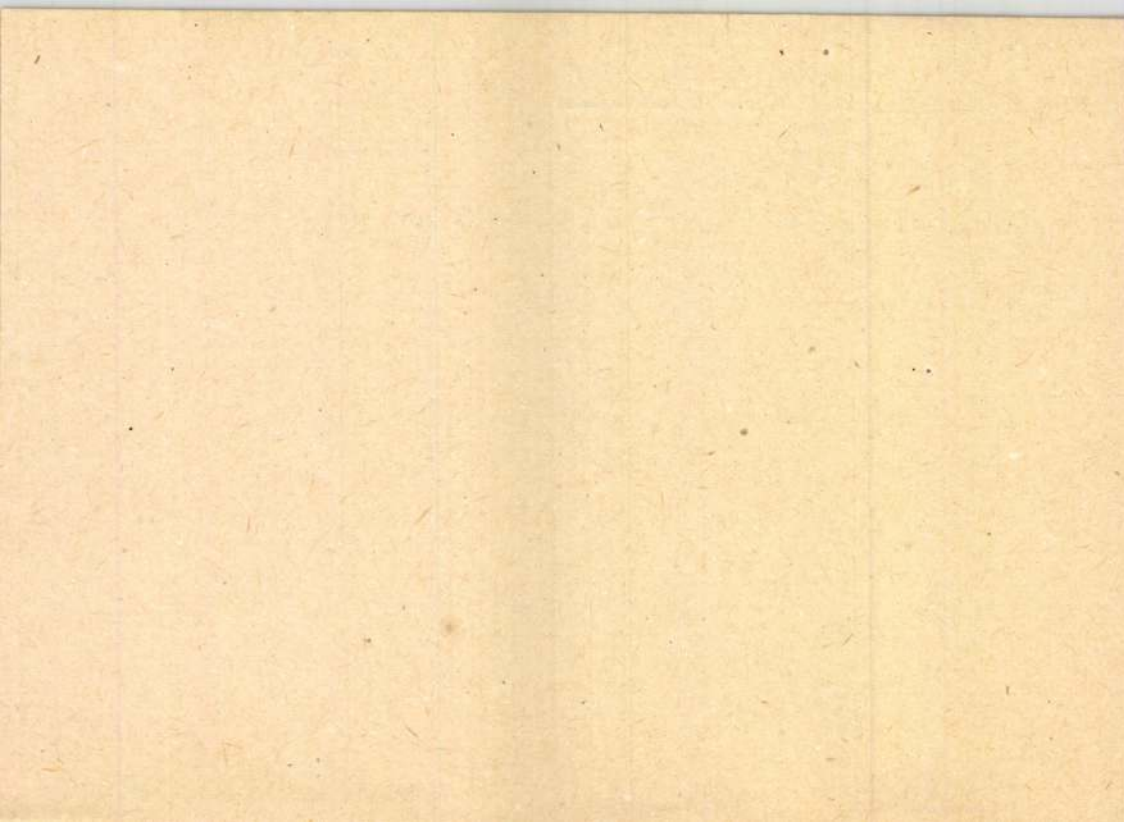

Pogánykároly

Obrazcov: A bányai műház
c. tőnyvei. Topográfia
Dokumentumok kapták

A m. k. Magyar Tőnyv. 1960, 24 old.

Pogány Klári

252 Margitszigeti részlet
253 Almák és porcellánok

Mgtul.
Mgtul.

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1932 jan

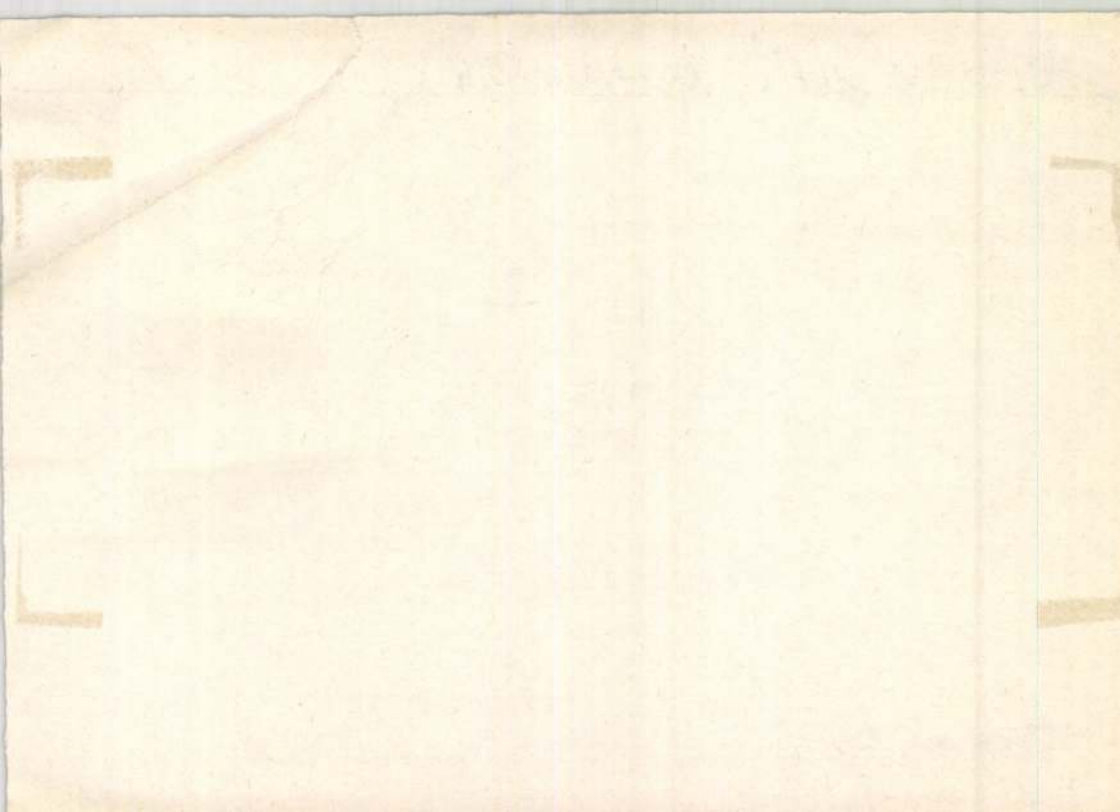
1705. Meininger Markt.

Magyar 1870 népfelir 13-
szám.

Azokfor a ^(Káiser) ~~magyarok~~ "Káiser"
sében e szabályat mondta
a miniszter érdekelve "Káiser"
zöldi nora ^{és} földi Káiser
Zet letelepítéte kivé k
a kettő görögösen Káiser
szólami és ^{magyar} ~~izraeli~~ Káiser
földi Káiser. Zetie a

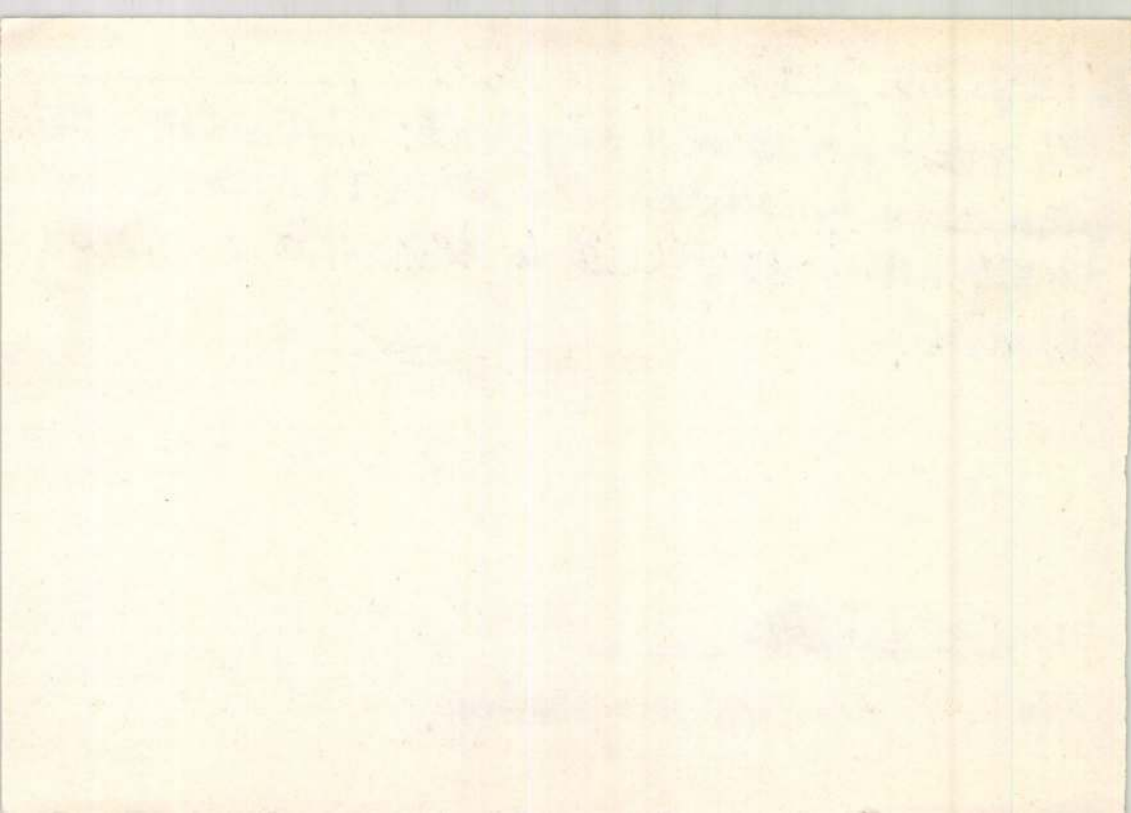
Gyűjtes-utó, magyar
Népfelir 1899. magyar
a ~~de~~ 2000 fr. népfelir
a érvényesíté tndem
alán (520/99).

^{*)} A szerényi J. J. J. J.
1899. J. J. J. J.
Magyar J. J. J. J.

Pogány Judit iparművész

Tagány Judit, iparművész

Visszatérő panaszunk a követelés: miért nem kértünk
juttatásul, iparművészek által tervezett lakberendezési
 tárgyakkal. Tagány Judit is hozzájárult a kért
tárgyakhoz.

Szombat délelőtt.

1983. VI. 11. Péntek 10,00 |Készlet|.

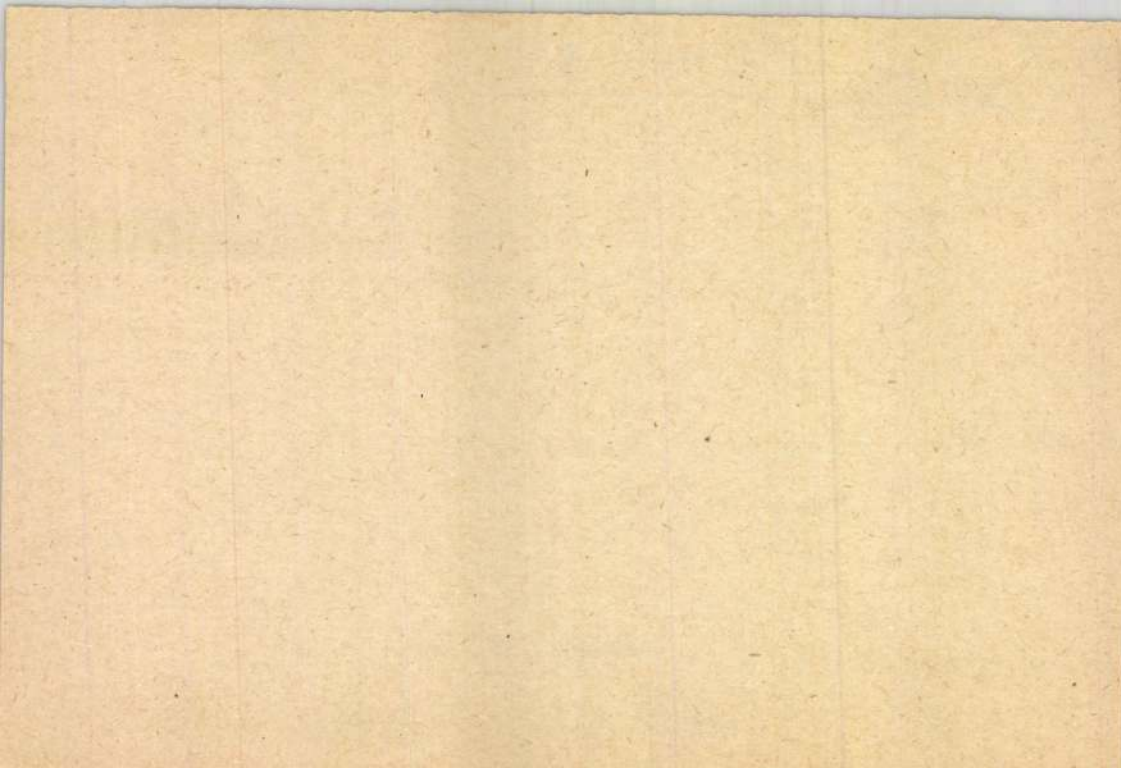

Pogány Farkas

Lajz Prező/

M. H. ... Pedagógus művelésopori
Tajeloni

Körmend, 1970. 15. sz.

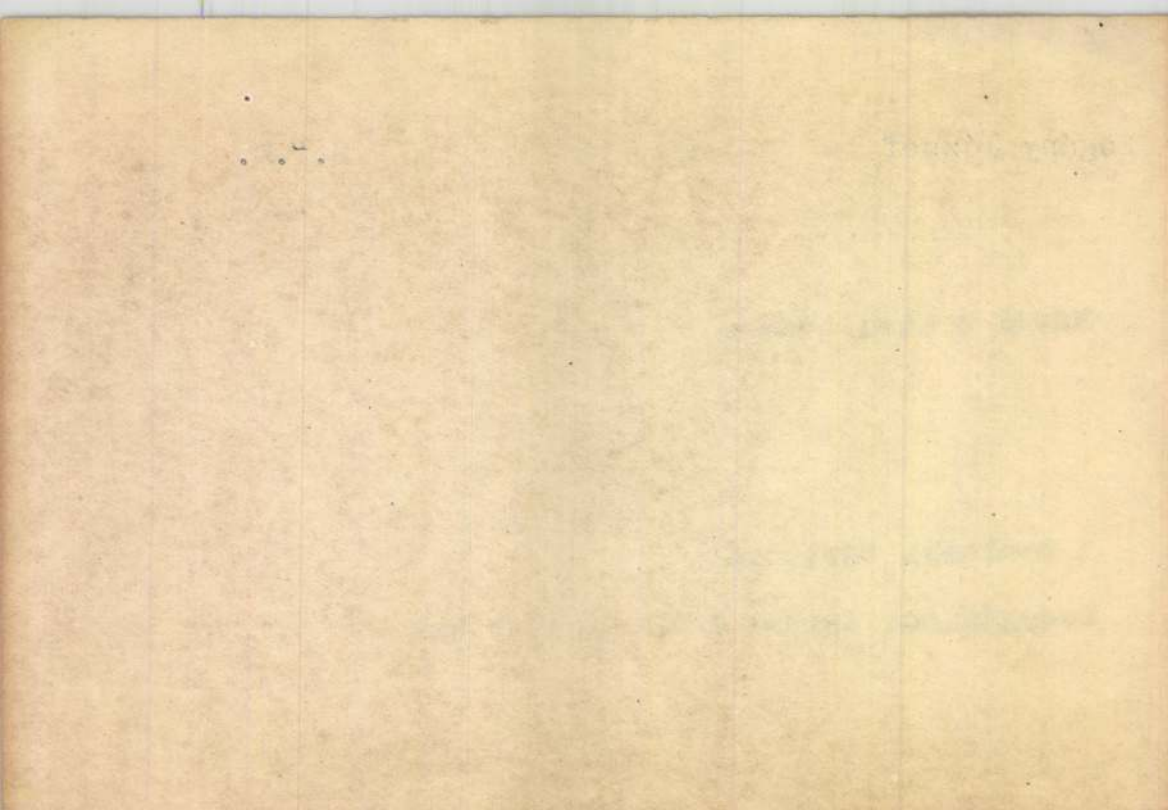
Pogány József

M. ^U.K.

Művei a kiállításán

A szolnoki tárlatról

Pedagógusok Lapja, 1965. jan. 5. lsz

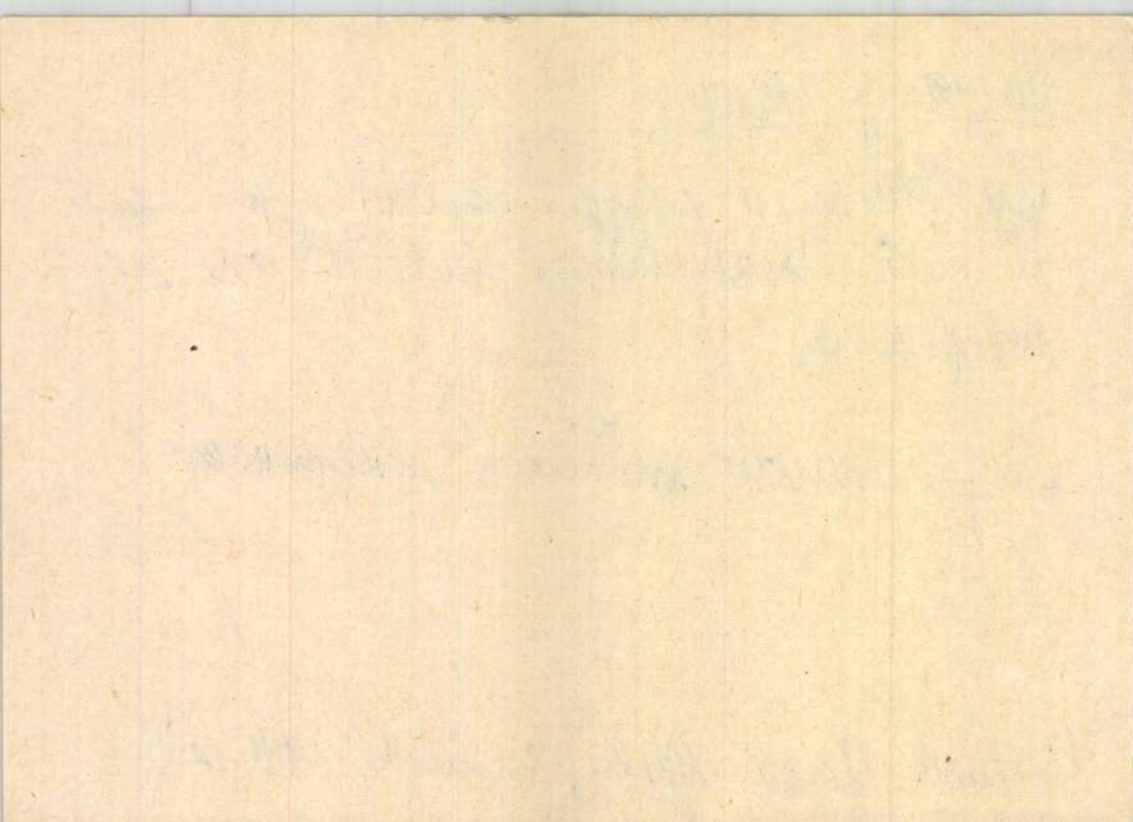

Pogány Gyula.

Merőn, a megyei amatőr képző-^{és} ipar
és népi díszítőművészet kiállításán képei
szerepelnek.

Sz. J.: Amatőr művészek szereplése.

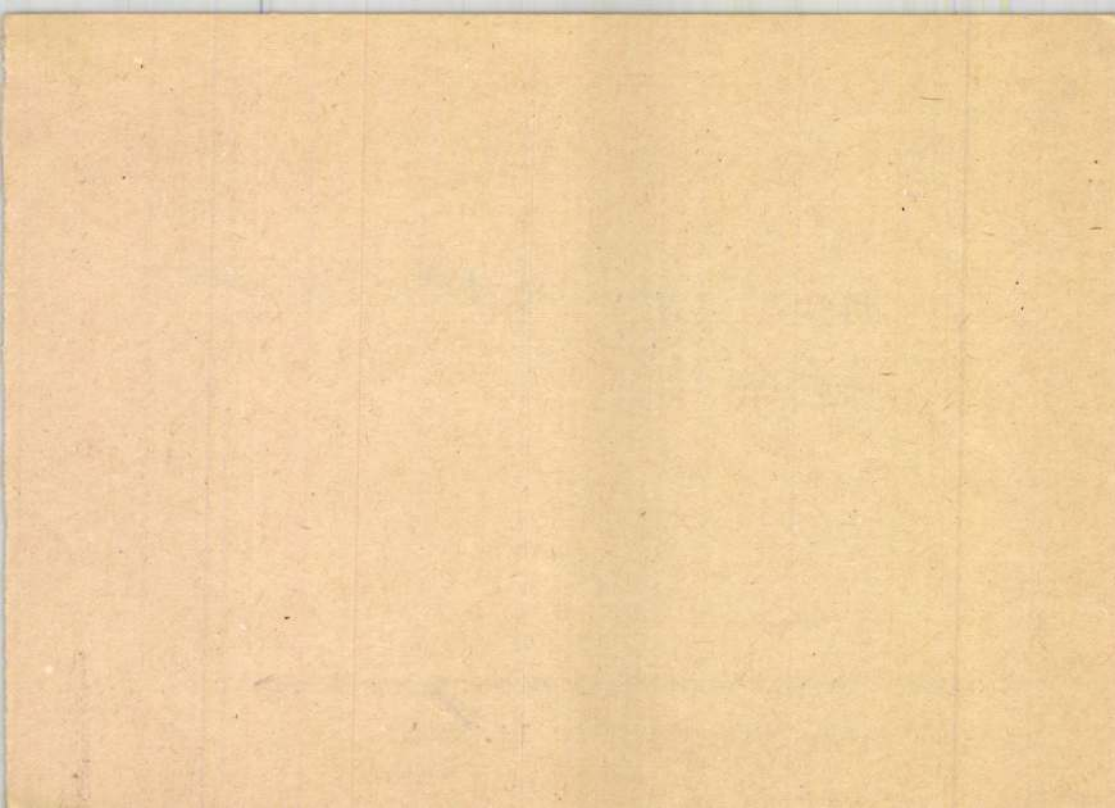
Szolnok Megyei Néplap, Szolnok, 1941. máj. 6.

Pogány József
festő

A maróci banyonok katór bejáratát
festette meg.

Tóth Ferenc: Marosmenti művésztelep Makón.
Művészet, 1971. december 14. oldal

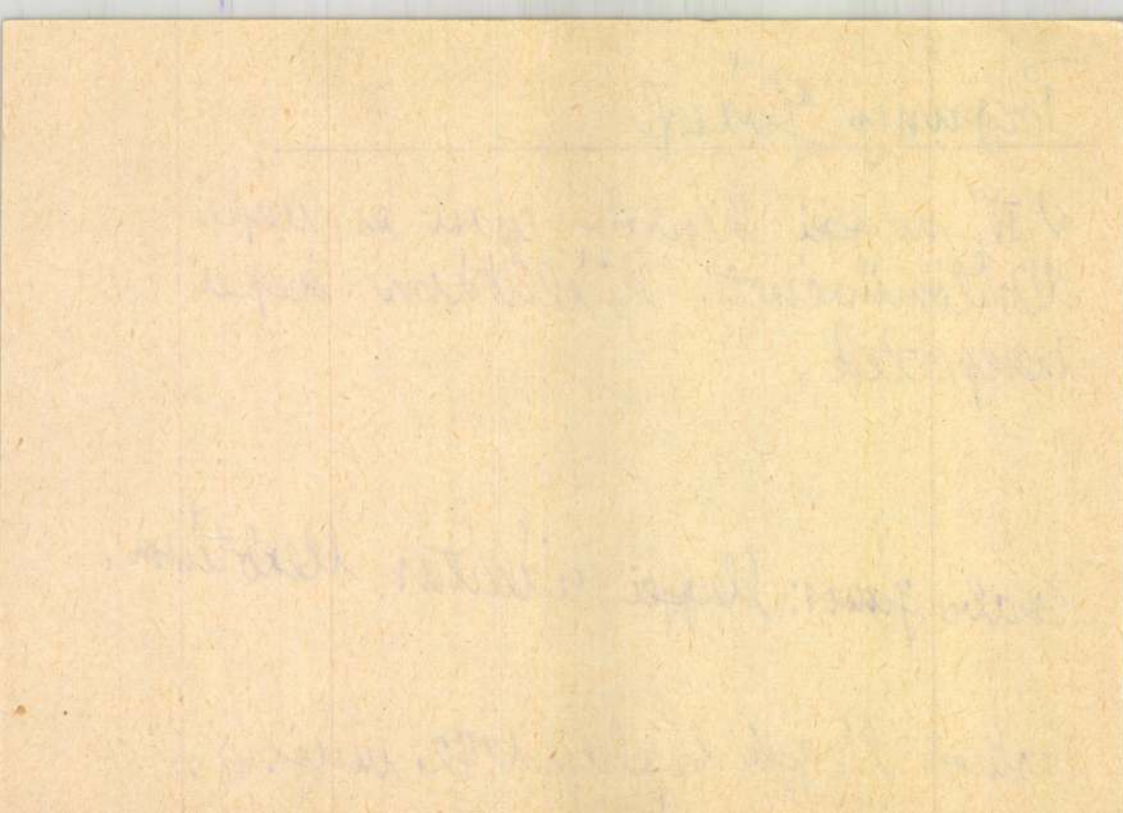

Fogány György

A IV. megyei képe- és népi
díszművészeti kiállításán képei
szerepeltek.

Szabó György: megyei kiállítás lexikon.

Szolnok megyei képlap, 1942. máj. 6.

1021

Pogány József rajza

A népfront megyei bizottsága és

Ezután dr. Faragó Margit egy háromtagú bizottság nevében javaslatot tett a Hazafias Népfőiskolák megyei Bizottsága, a pénzügyi ellenőrző bizottságra, valamint a küldöttekre, akik megvannak a mozgalom VI. kongresszusán. A küldöttek között javaslatokkal egyhangúlag egyetértettek a Hazafias Népfőiskolák megyei bizottságának tagjai a következők:

András György, a megyei tanács vb testnevelési osztályának elnökhelyettese; Ács Károly, a Volán gépjármű műszaki átvevője; Bakó Pálné, az újszászi Vasutas Szövetkezet raktárosa; Barta Mihályné, a cibakerti Állás- és Szállásügyi Tsz brigádvezetője; Bartos Béla, jászberényi Állás- és Szállásügyi Tsz vezetője; Bárdos János, a KONTAKTA mezőtúri gyáregyesített munkása; Beke István, a tiszafüredi Állás- és Szállásügyi Tsz lakatosja; Bekényi István, a jászberényi városi Bizottságának titkára; dr. Bene István, a megyei Hetényi Géza kórház főorvosa; Berényi Gábor, a jászberényi Állás- és Szállásügyi Tsz vezetője.

~~SZOLNOK MEGYEI HIRLAP~~

1976 JUN 13
BUDAPEST, IX., DILÓI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-148, 340-126

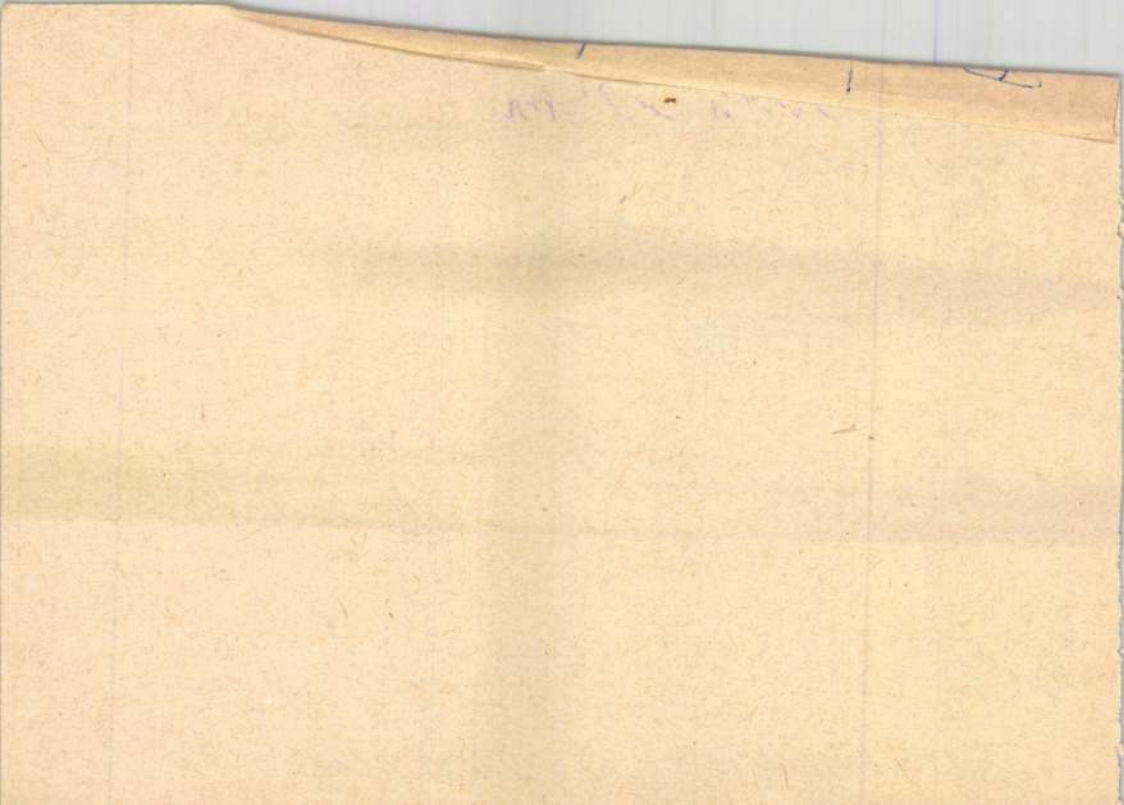
SÁTOFGYÉLO

HAGYJA
HÍRDELTŐ

Faragó Margit

Togaryi Géza
Magyarok éneke és estétibai nevelés-
nek. Főváradhatottam a képről művészet
kultúra terjesztésében.

Szonci Miklós: Pest megye rajztanárjai
képről művészetünk "helyén".
Pest Megyei Hírlap, 1946. sept. 15.

1021
1984.XI.2.20,40 Tv2. Nagy Judit

Tv-hiradó

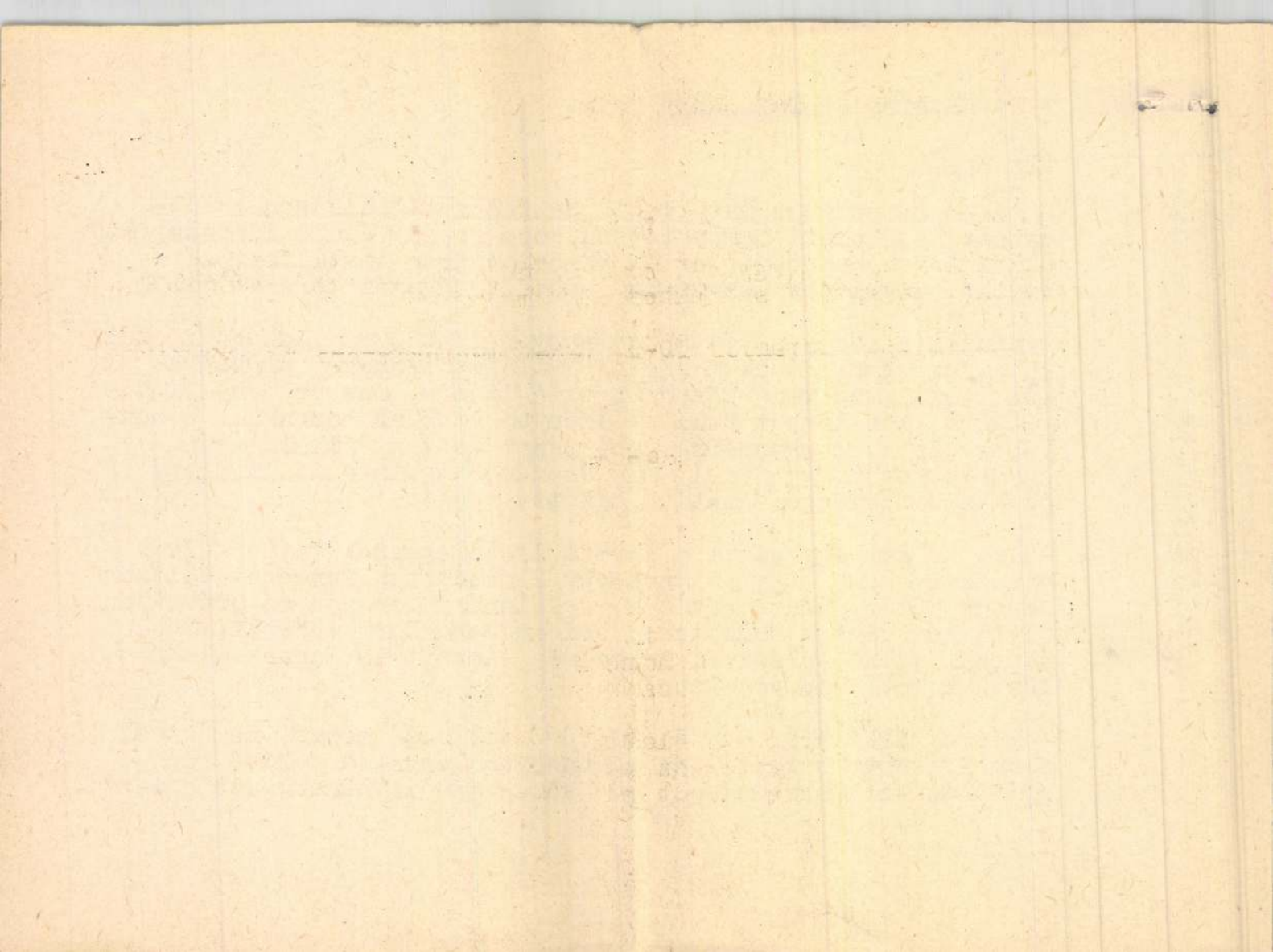
- Három iparművész mutatkozik be közös kiállításon a Képcsrnok kecskeméti bemutatótermében. Pogány Judit lámpatervező, Glatz Árpád belsőépítész és Gönczi András textiltervező a tárlat hangulatos helyszínén beszélt művészi törekvéseiről.

- Miután a fény, a világítás nagyon fontos egy lakásban, ezért különböző funkciónak megfelelő világítótesteket próbálok készíteni. Más való központi világításra, más való helyi világításra, más lámpát kell véleményem szerint használni a munkához. És akár egyszerre több fényt is vagy alkalmanként egyet-egyét meggyújtani, más és más hangulata is lesz egy szobának. Meleggét teheti, meghitté teheti.

- Azt hiszem egy picit a formát elsődlegesnek tartom olyan vonatkozásban, hogy ne csak egy kimondottan funkciót töltsön be egy bútor, hanem annak a megjelenési formája az próbáljon olyan hangulatot árasztani, ami amodern kort tükrözi, ahol nemcsak élünk, alszunk, hanem még élményt is kapunk a körülöttünk lévő tárgyak kapcsán.

- Korunk ákására vagy életterére jellemző merve, keményebb formák között a textil az egy nagyon lényeges puhító, lágyító és kellemes meleget adó közeg. Én igyekszem ezt a textil

Pogány Judit
lámpatervező iparművész

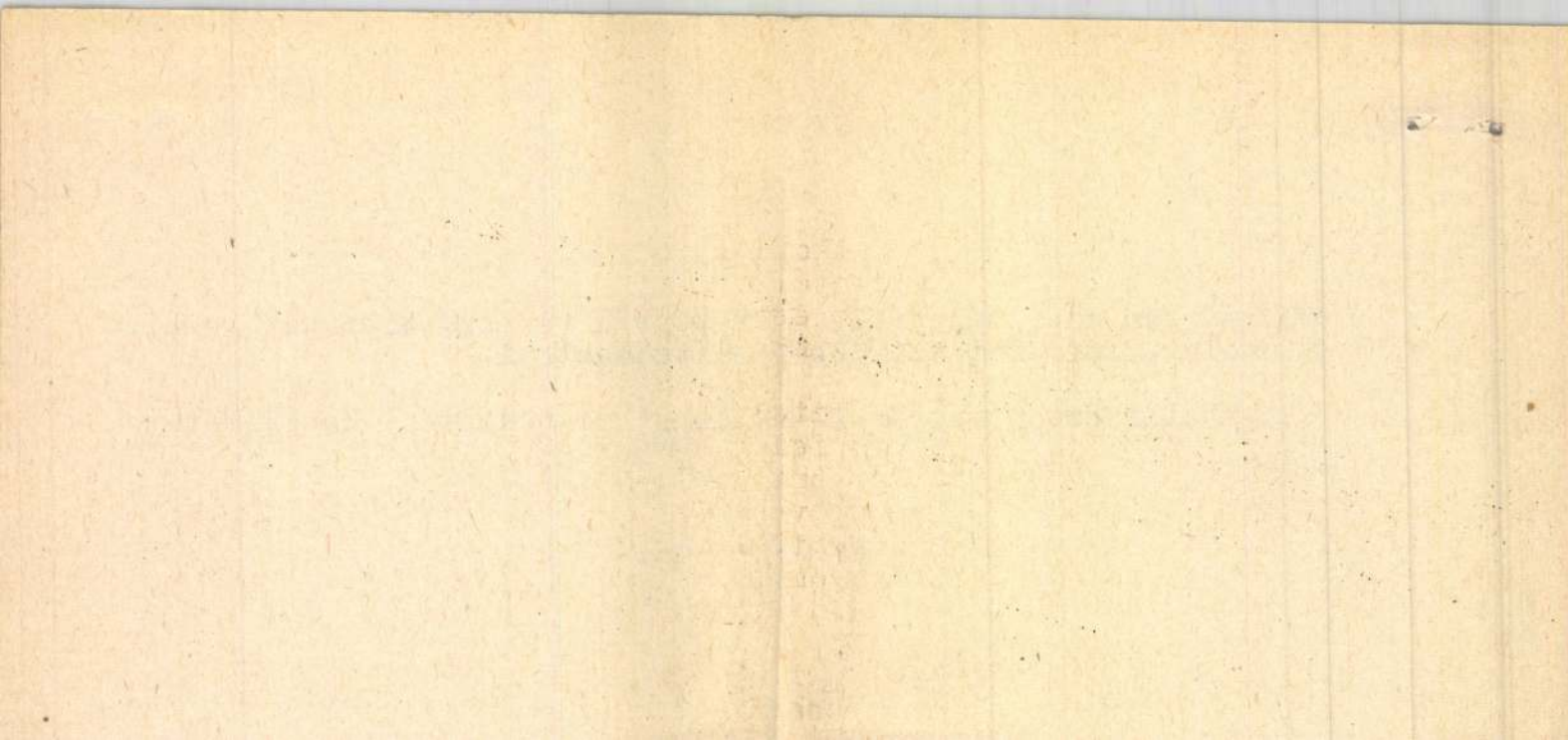

- 4 -

munkáimban akár tárgyról, akár képről van szó kihangsúlyozni, kiemelni, formálni színekben alátámasztani.

- A kiállítást november 10-ig lehet megtekinteni Kecskeméten.

-o-o-o-o-o-

Pogány Lajos

253 Papp-Váry Piroska urhölgy pastel

m. tul.

254 Schirschich Béla ezredes neje olajf.

"

EL Nemzeti Szalon

1917 máj.
tav. tárl.

**FELVIDÉKI
KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS
KATALOGUSA.**

(A FELVIDÉKI MŰVÉSZEK ELSŐ PESTI BEMUTATKOZÁSA)

Pogány Lajos

Archer, repr.

Művészet 1943. 18. l.

(Dennantuli teli kál -
Kaposvár)

Page

. . . . .	7
. . . . .	8
nt la restauration	9
. . . . .	11
. . . . .	12
. . . . .	13
. . . . .	14
. . . . .	15
. . . . .	16
. . . . .	17
. . . . .	18
. . . . .	19
. . . . .	20
. . . . .	21
. . . . .	22
. . . . .	23
. . . . .	24
ly	25
. . . . .	26
. . . . .	27
on	28
. . . . .	29
. . . . .	30
. . . . .	31
. . . . .	32
. . . . .	33
. . . . .	35
. . . . .	36

Pogány Lajos

Thieme Becker

XXVII. 1867. l.

Lyka

212

Robert

1871

1871

Táblakép. „Műlik az idő” „Bogány L.

Pesti Hírlap. 1932. máj. 10. F

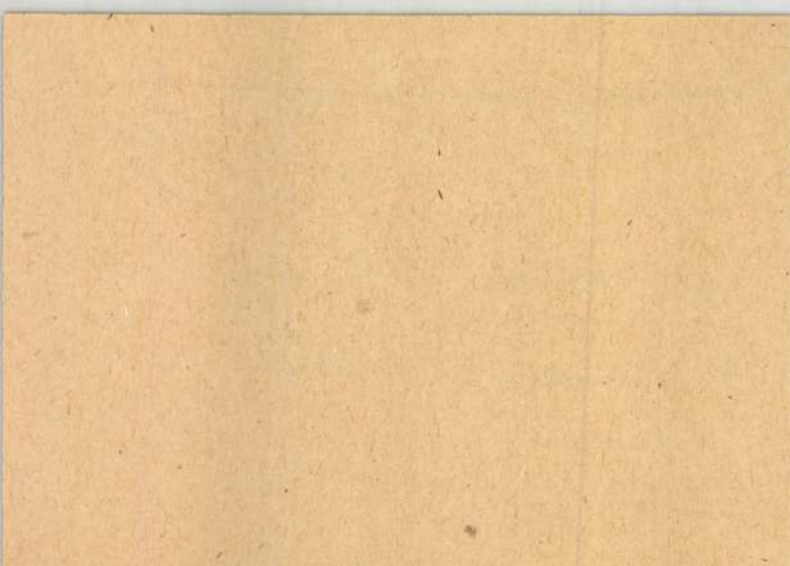
Képfőmunkáérti link

Berzsenyi Társaság nagy arányúval,
Pozány d.

Pesti Hírlap. 1932. máj. 10. 7

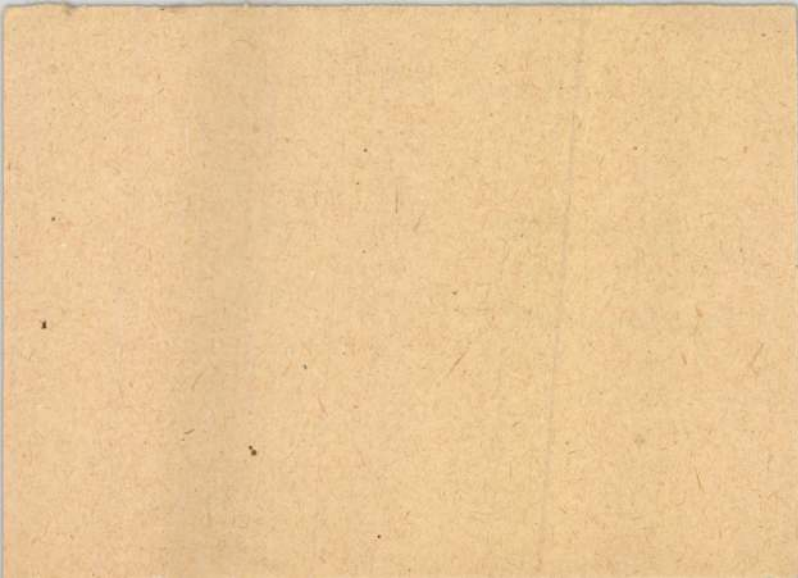
Képpönnyűvérti hírek

Pogány Lajos festő

Posti hírlap. 1932. máj. 10. 7

Kepponi-vetseti levele

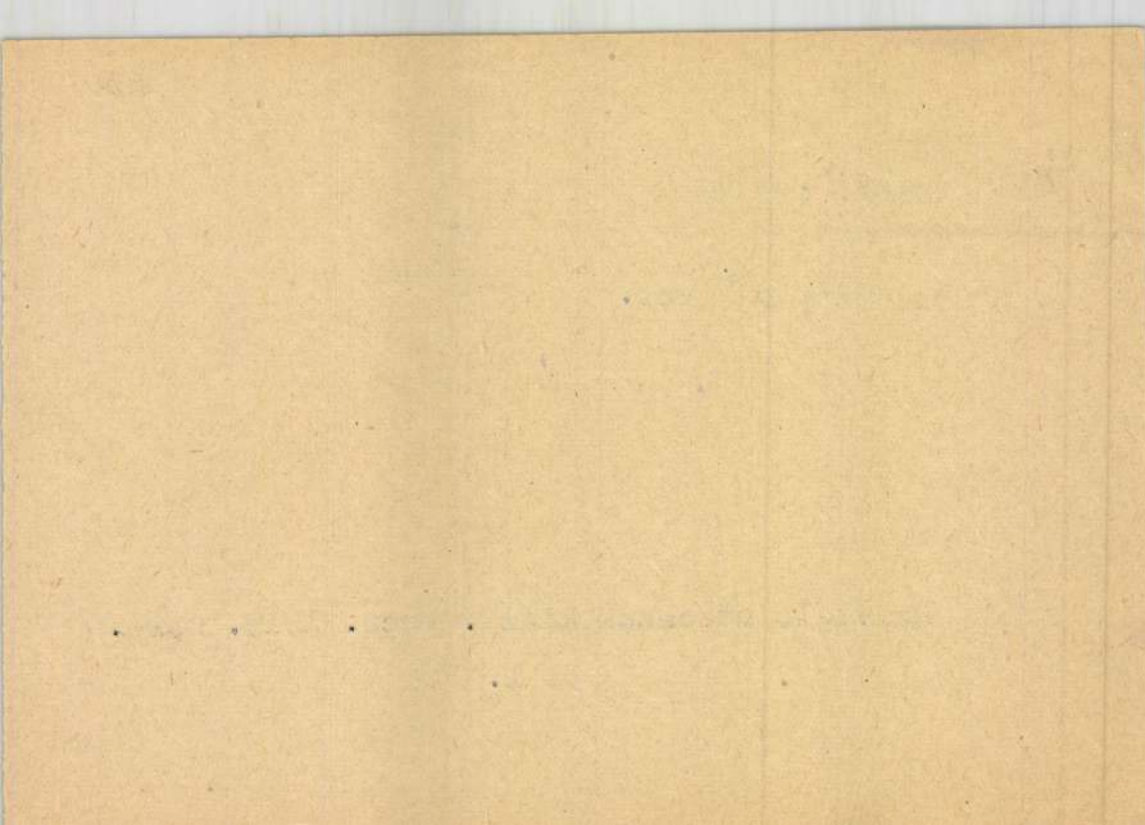

Pogány P.Lajos

Jáki templom, cer.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.

31 l.

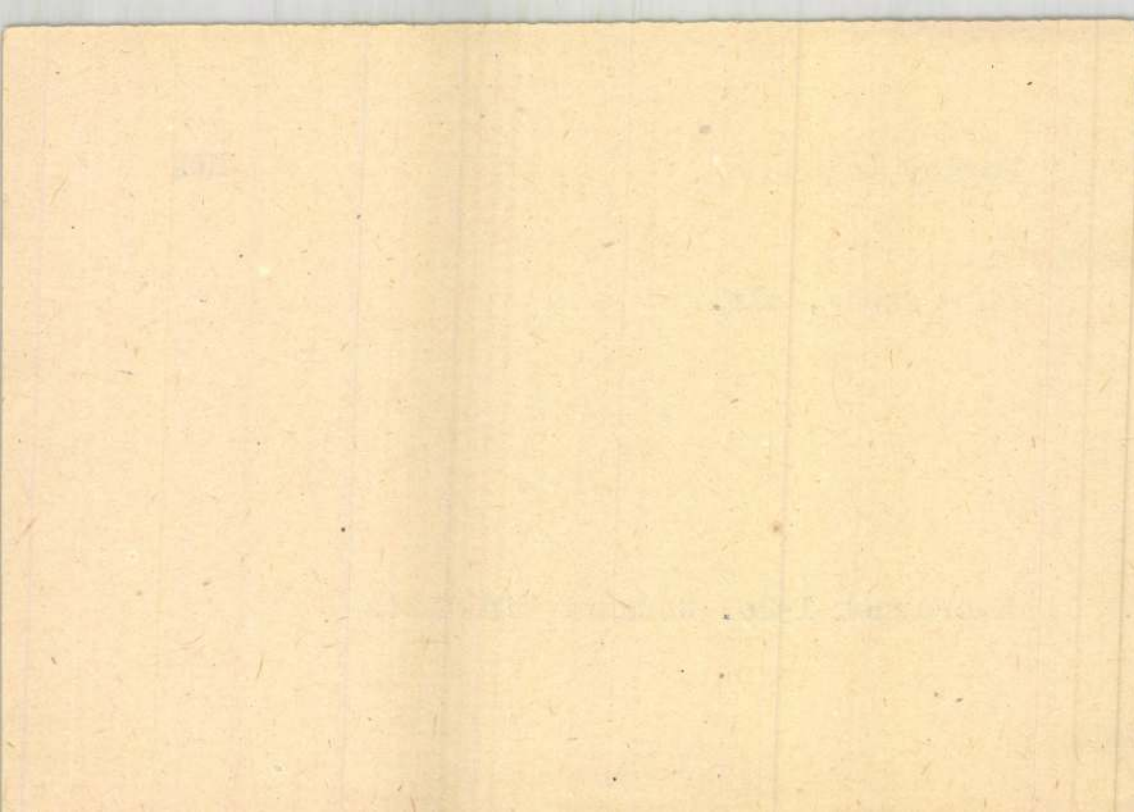

Pogány Lajos

MDK

Lila szoba, olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállítás

Pogány Lajos

MDK

Önarckép, olf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállítás

1871

George Jones

Washington, D.C.

Received of the Treasurer of the
District of Columbia

Pogány Lajos, festőm. MDK

Reggelizőasztal.

Of.

B.M.ur arcképe.

"

Nemz. Szal. - Okt. kiáll. 1919. Kat. 11.1.

Page No. 100

THE

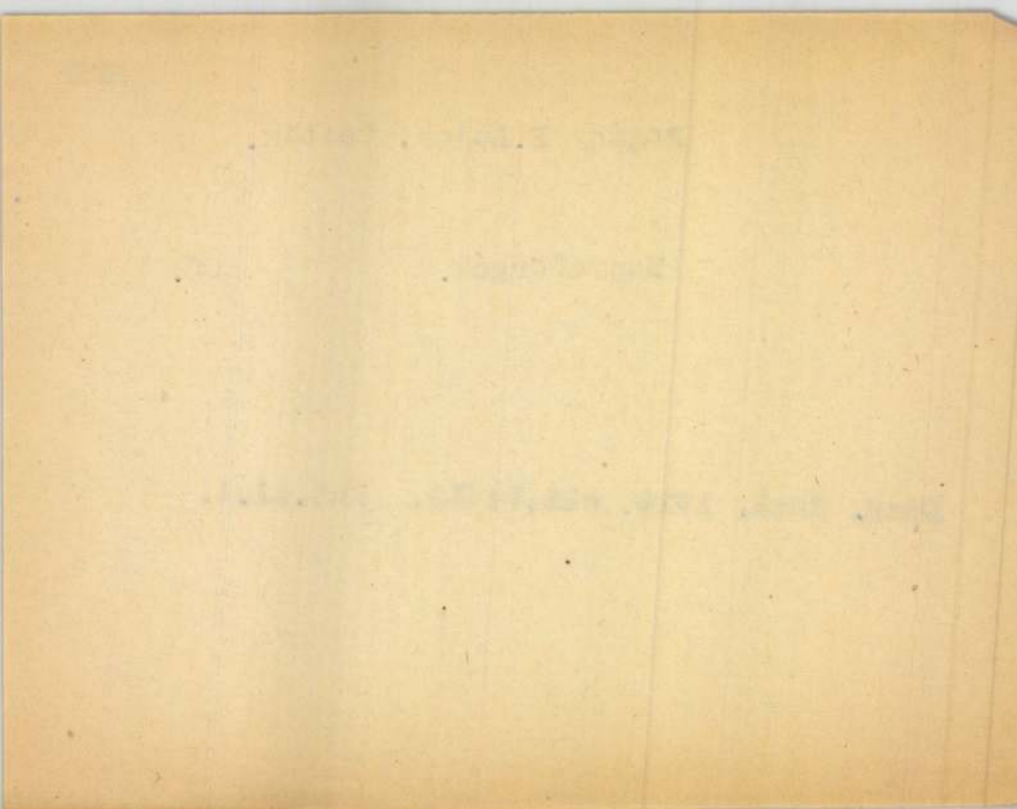
THE

Pogány P.Lajos, festőm.

Napraforgók.

Of.

Magy. Szal. 1919. okt.kiáll. Kat.11.1.

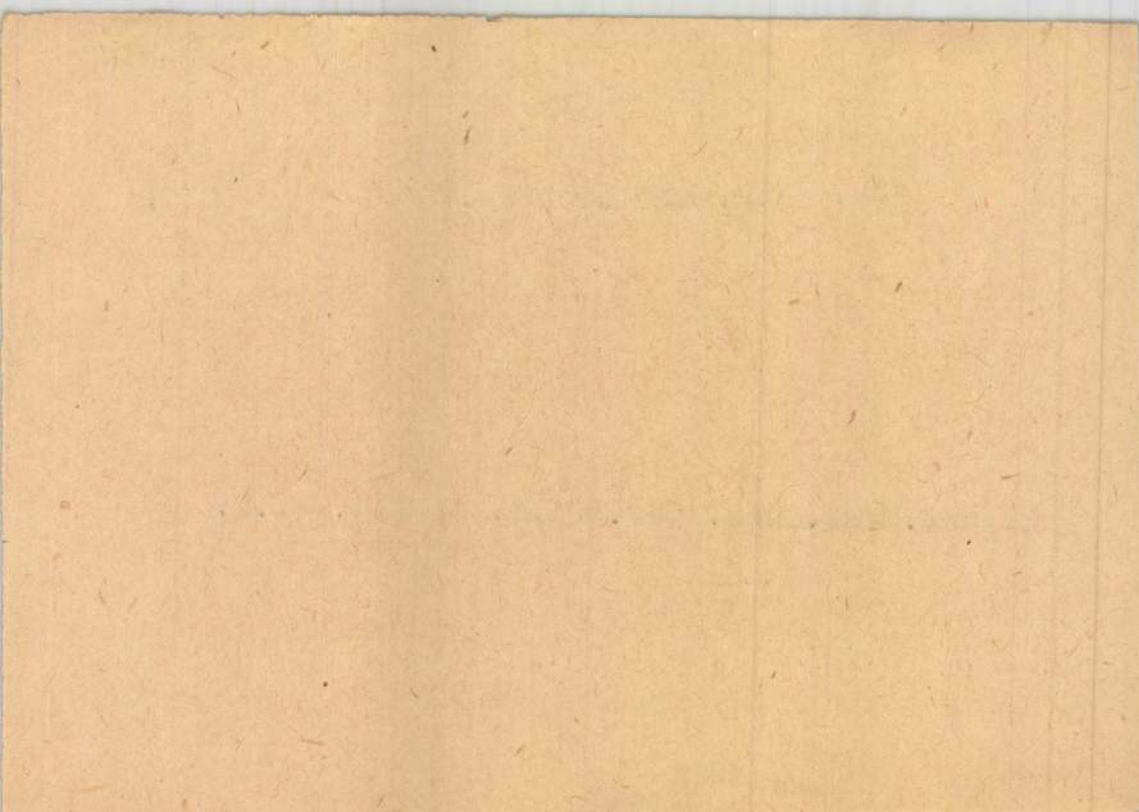

Pogány Lajos, festőm.

29•. R.J.urnó arcképe.

Olf.

Képzőm.Társ.191e. Tav.kiáll. Kat. 41.1.

Pogány Lajos

A Műcsarnok nagy tavaszi tárlatán a kiállított
443 kép és szobor között szerepel műve.

A 21. oldalon 6-os számmal a művész fényképe.

Képek, szobrok--festők, szobrászok c.
Színházi Élet. Bp. 1921. júni. 26.- júli. 2.
X. évf. 26. sz. 22. l.

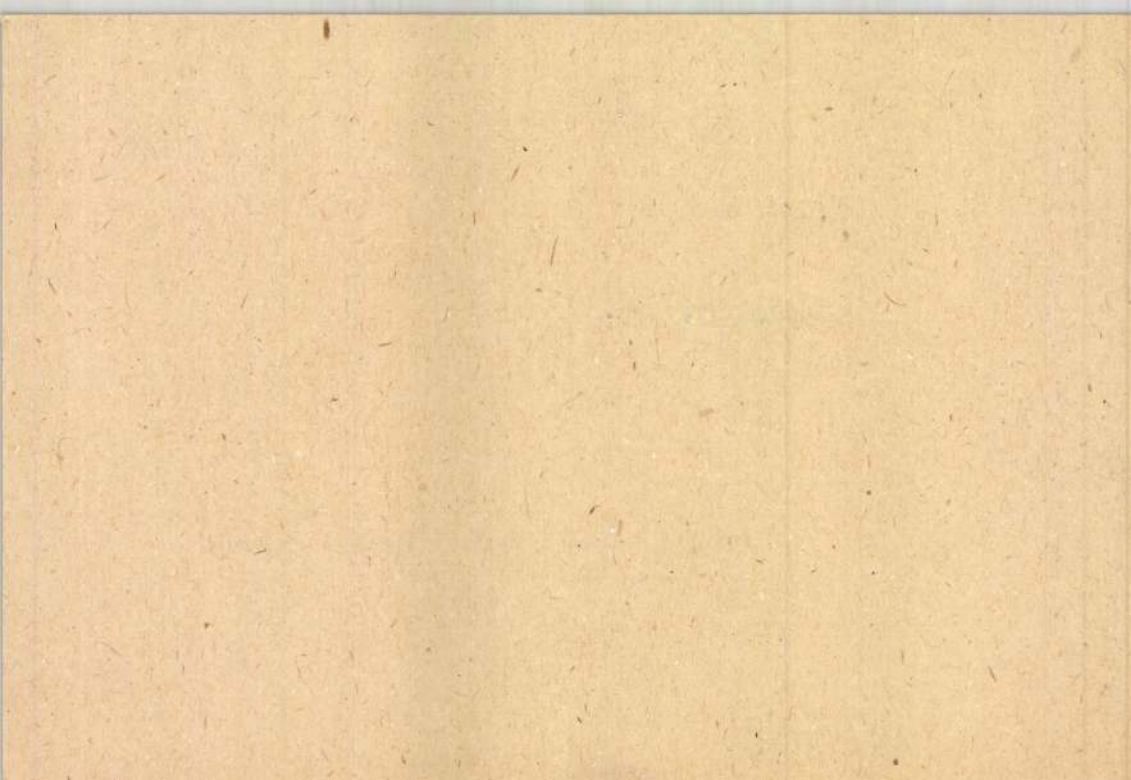

MDK

Pogány Lajos

Tanulmány, of.

N. Szal. tev. tárl. 1922. máj.

MDK

Pogány Lajos

Nagy Idők, festm.

Művészet 1917. 3. 1.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

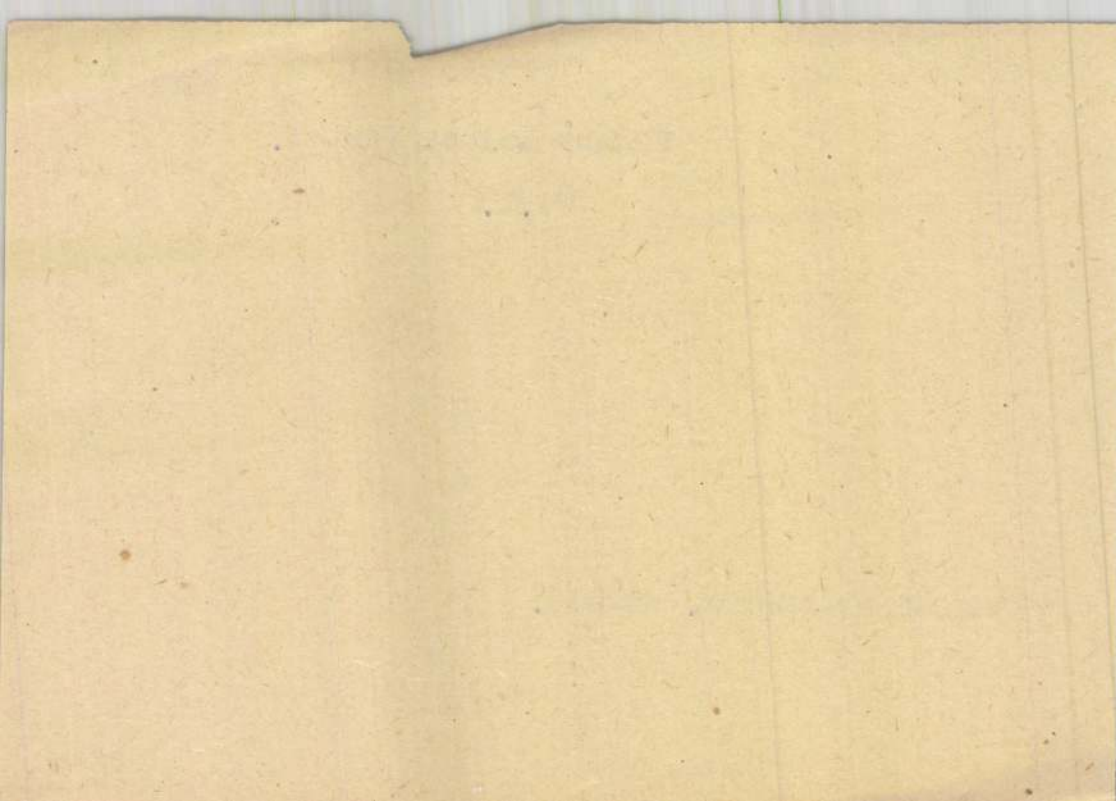

MDK

Pogány Lajos, festőm.

24.1.

Nemzeti Szalon II. aukció.

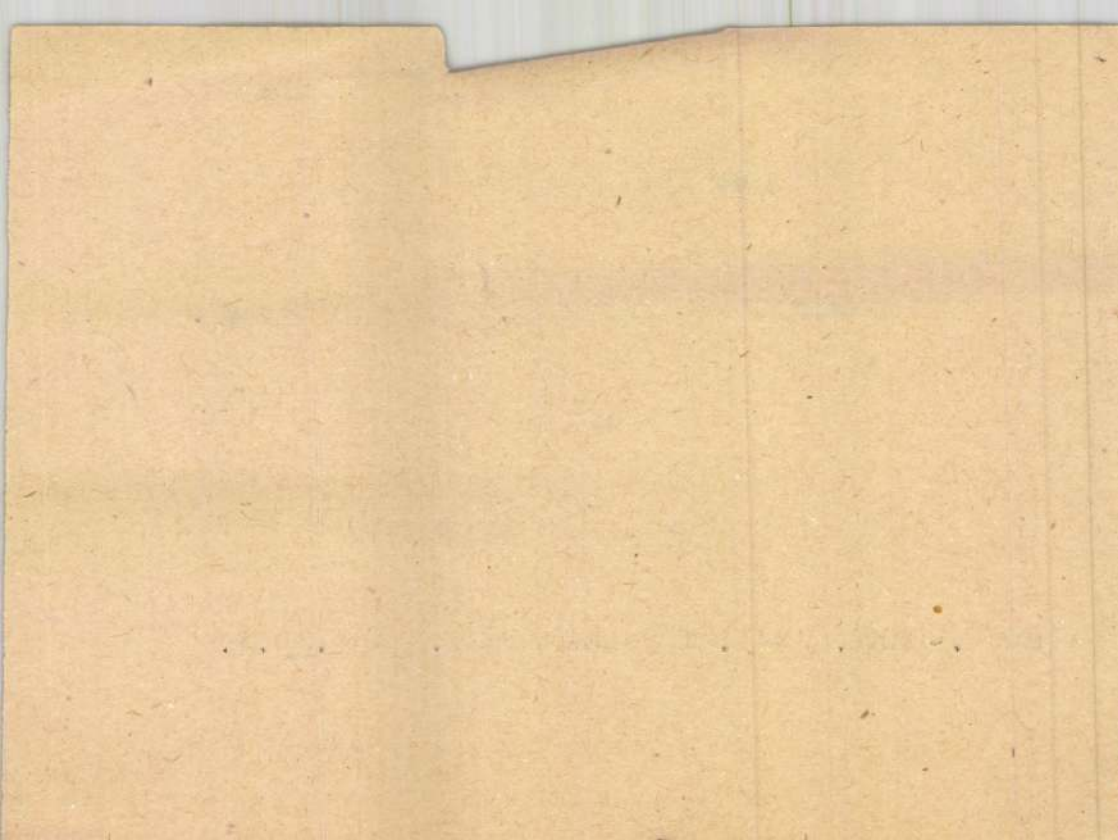
MDK

Pogány Lajos, festőm.

~~XXIII. évf.~~ Önarckép.

ulf.

Műcs.-OMKT. 1921. Tavaszi kiáll. Kat.13.1.

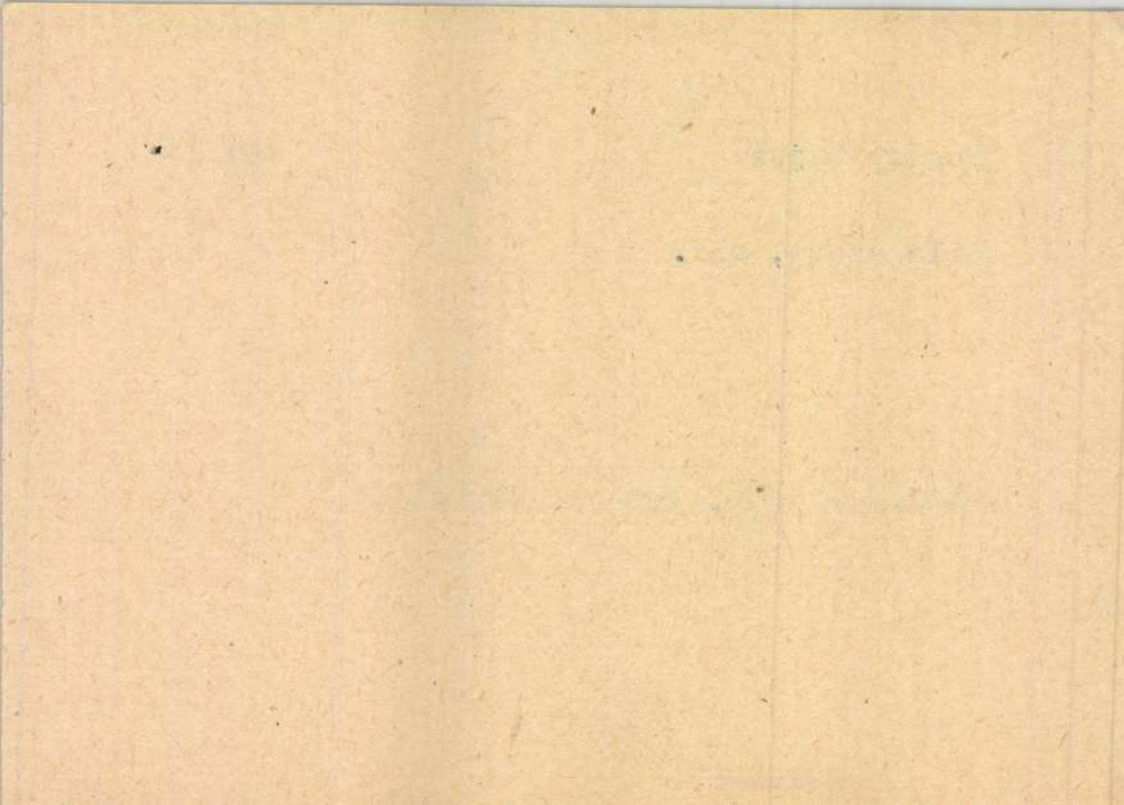

Pogány Lajos

MDK

Lila szoba, olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállítás

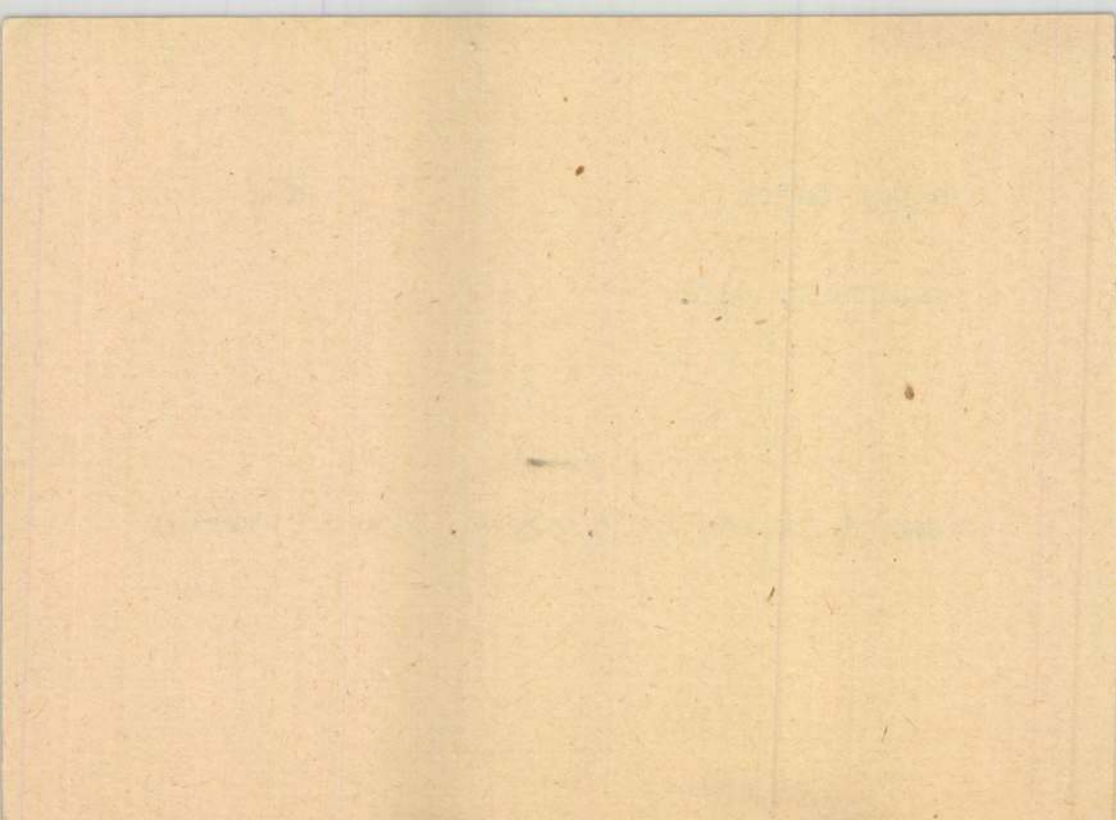

Pogány Lajos

MDK

Tanulmány, olf.

Nemzeti Szalon 1922. május. Tavaszi tárlat

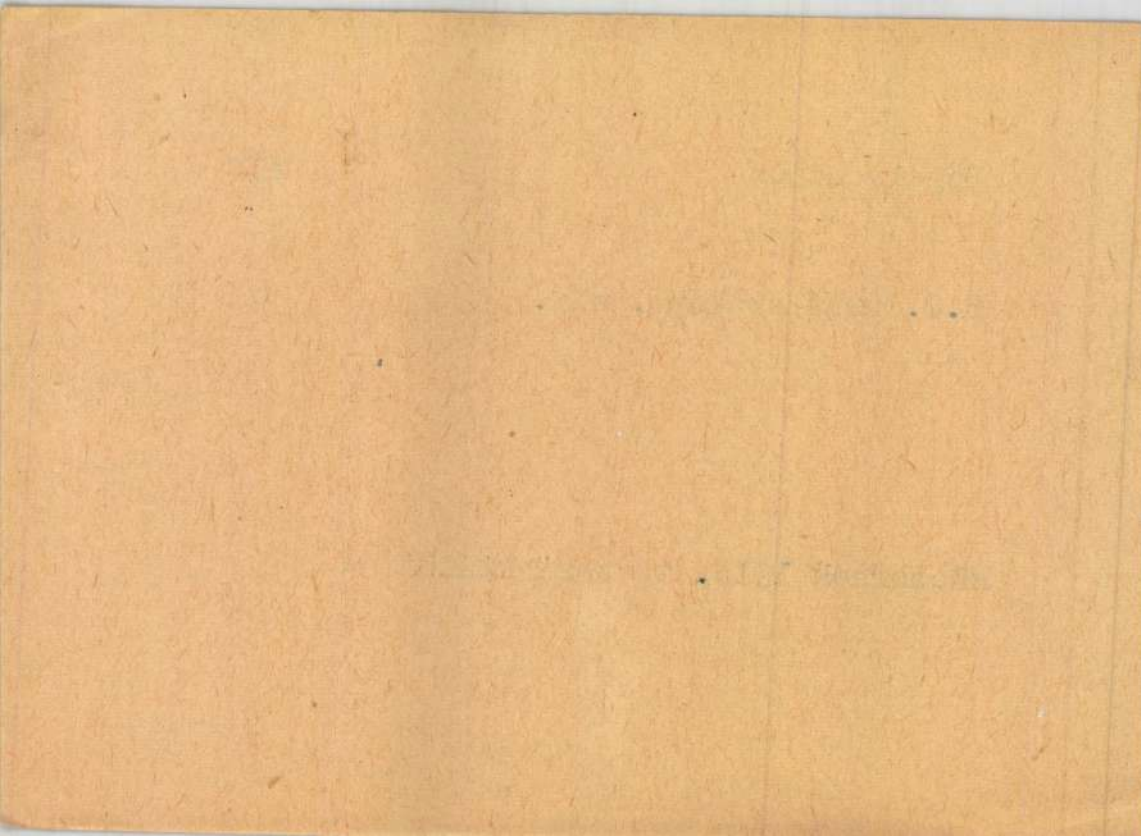

Pogány Lajos

MDK

R.J. urnó arcképe, olf.

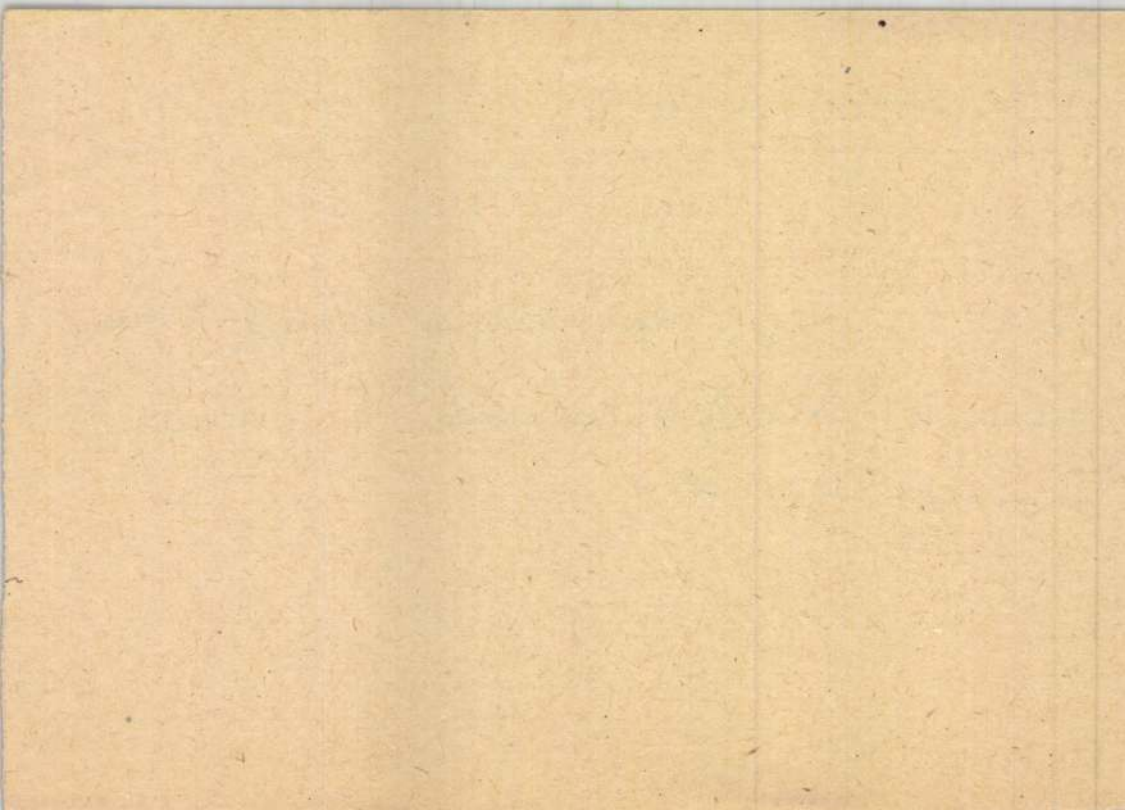
Műcsarnok 1910. tavaszi kiállítás

Pogány Lajos

Berzseny-Társaság nagy arany-
érmét "Műlik az idő" c. üzené-
lével nyerte.

PH.932.V.10

Pegány Lajos, festőm.

a III. terem jellemzik az arcképek, tanulmány-
fejek.

? Kiállítás. - III. terem művei.
Művészet, 1938. 3.3.

Page 101. 101.

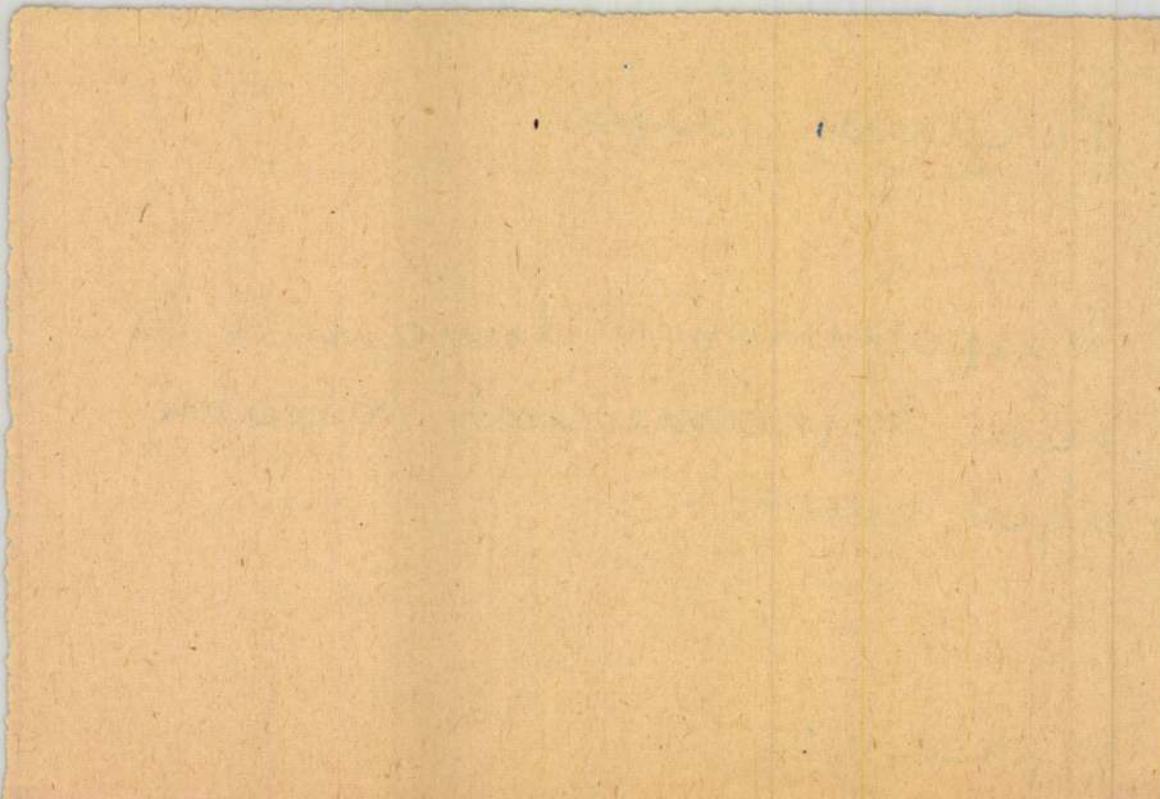
The first of these is the fact that the
101.

101. 101.

Pogány Lajos

Kaposváron a dunántúli la-
vaszi képzőművészeti társulat
díjat nyert.

NU.932.V.10.

Pogány Tajos

MDK

Révész Imre arcképe, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállítás

Robert Taylor

Reverend John Archede, etc.

Pogány Lajos

MDK

Sümegei Vilmos arcképe, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállítás

Pogány János

Bürovezető Vilmos arcképe, 011.

Pogány Lajos

MDK

Szomaházy István arcképe, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállítás

MEMO

FOR THE RECORD

GENERAL INVESTIGATION

SECTION OF THE FBI
WASHINGTON, D. C.

Pogány Lajos

MDK

Nirschy Emilia arcképe, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállítás

MDK

Pogony 1870

Wiscasset Mills, 1870.

Wiscasset Mills, 1870.

Pogány Lajos

Művével szerepelt a somogyi művészek reprezentatív kiáll.-án.

Cikk: Somogyi ...

Képzőművészet, 1934. 78.sz. 229.lap

100

Foggy Isles

... of the ...

...

...

...

Pogány P. Lajos

MDK

Jáki templom, ceruza

Micsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

1890

1890

1890

1890

Pogány Lajos

MDK

Nagy idők, olf.

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

MJK

Fogarty Lejos

Nagy idők, ott.

Művészmunk 1917 tavaszi tárlat

MDK

Pogány Lajos

Művészet 1918. . 3.1.

111

1891

1891

Fogay Lavikó

1913. évi nyári felmérés

Művelődési

szervezet, Budapest

60. -

Érintési, 1913. évi.

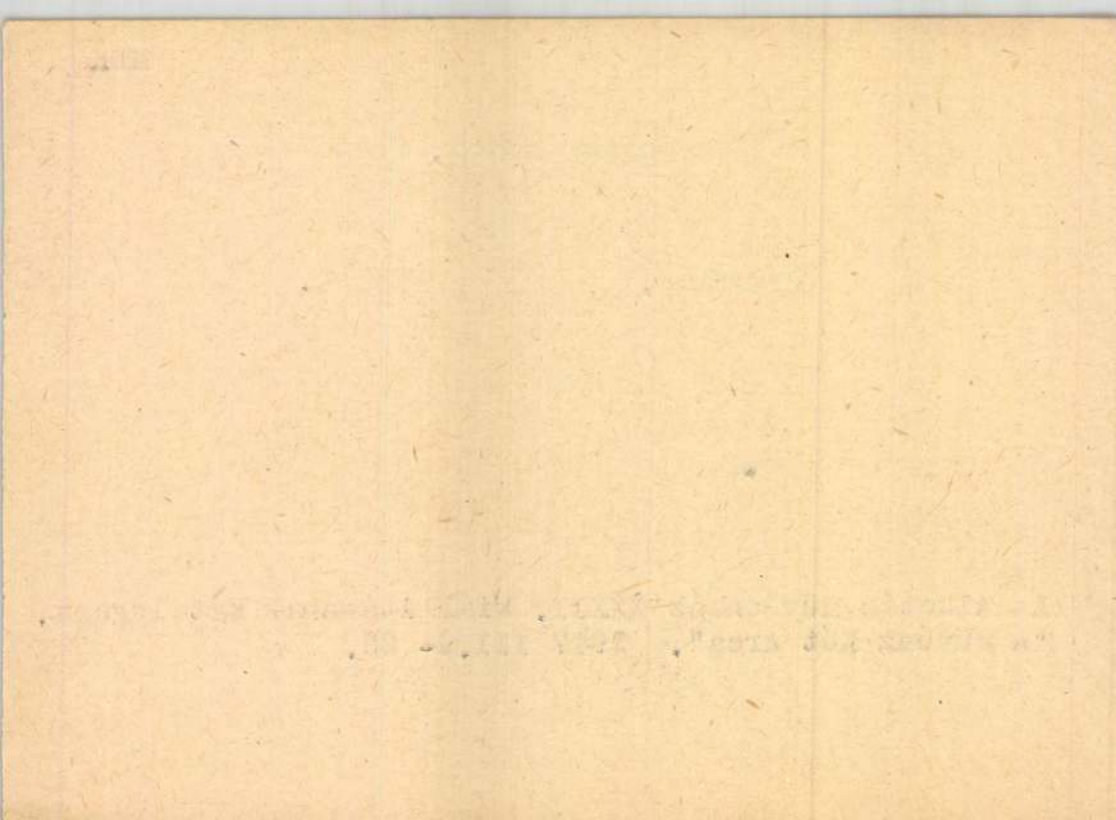
~~Amorita VII. 224~~

Pogány Lajos, festő

Önarckép,

of.

Az Alkotás Művészház XXXII. kiállításának katalógusa.
"A Művész Két Arca". 1947 III.9-25.

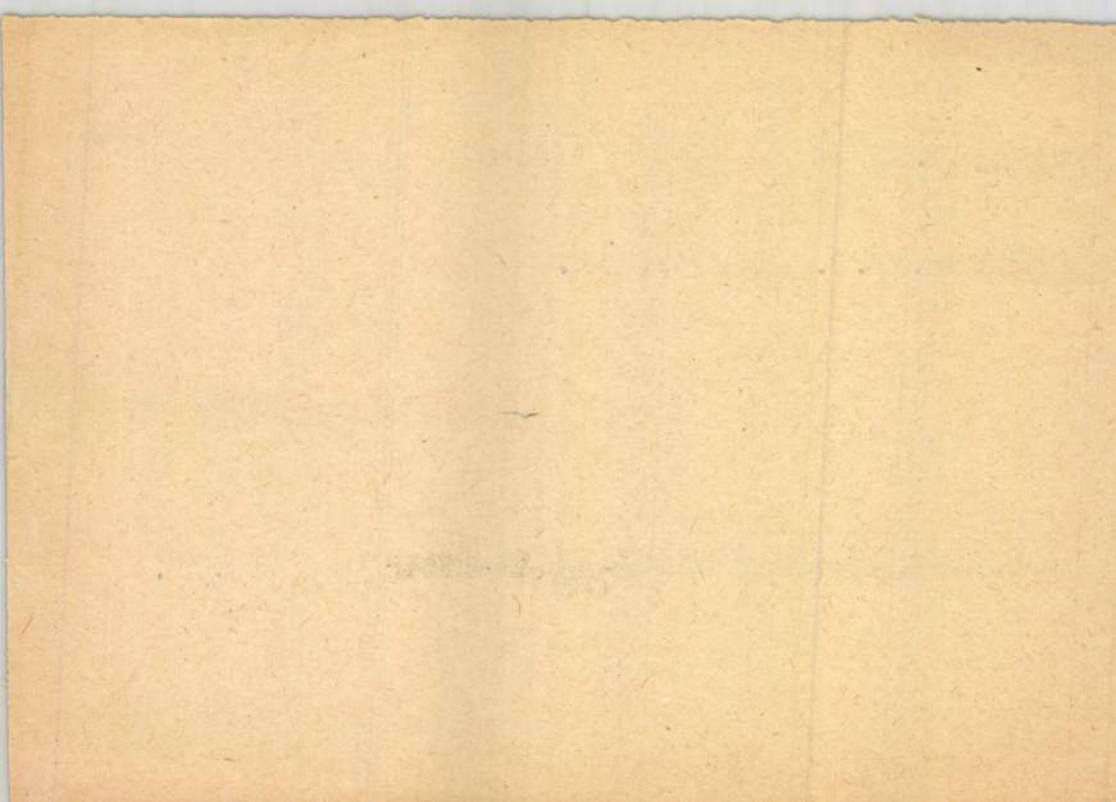
Pogány P.Lajos

MOK

Dr. I.D. arcképe, of.

N.Szal. tavaszi kiáll. 1916. apr.

18. 1.

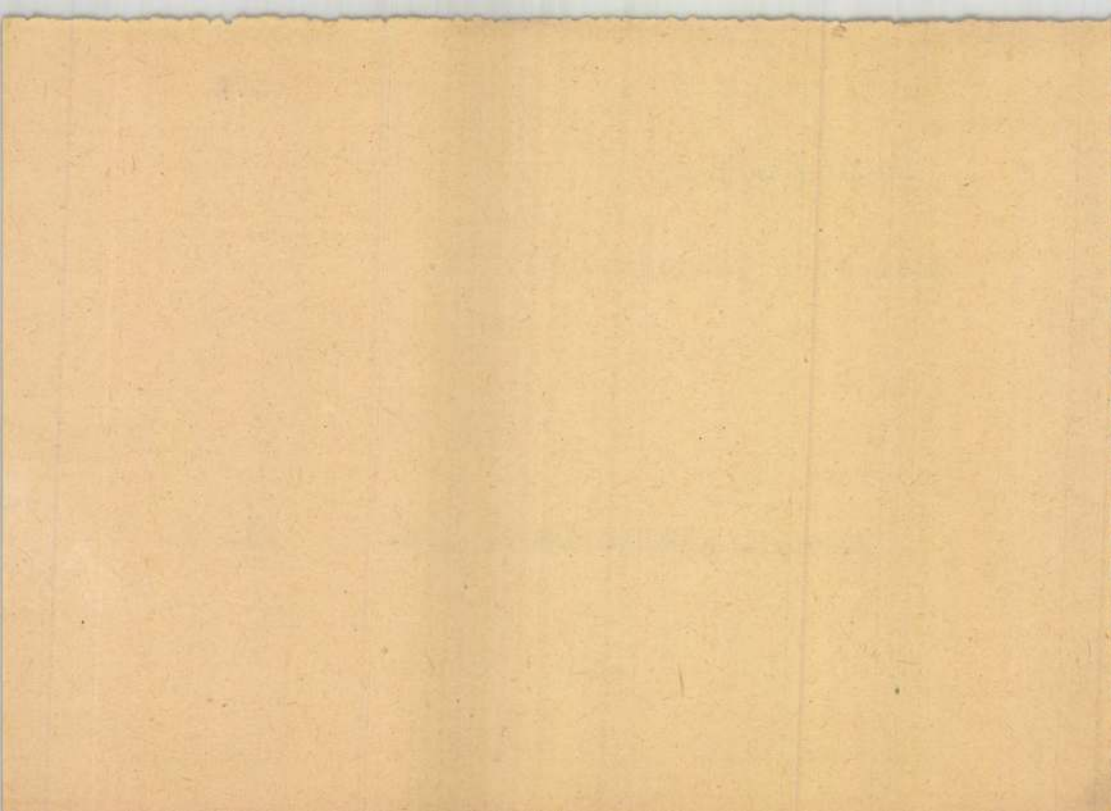
MDK

Pogány Lajos

Részéet a Citadellából, of.

N.Szal. kiáll. 1927. jun.

21. 1.

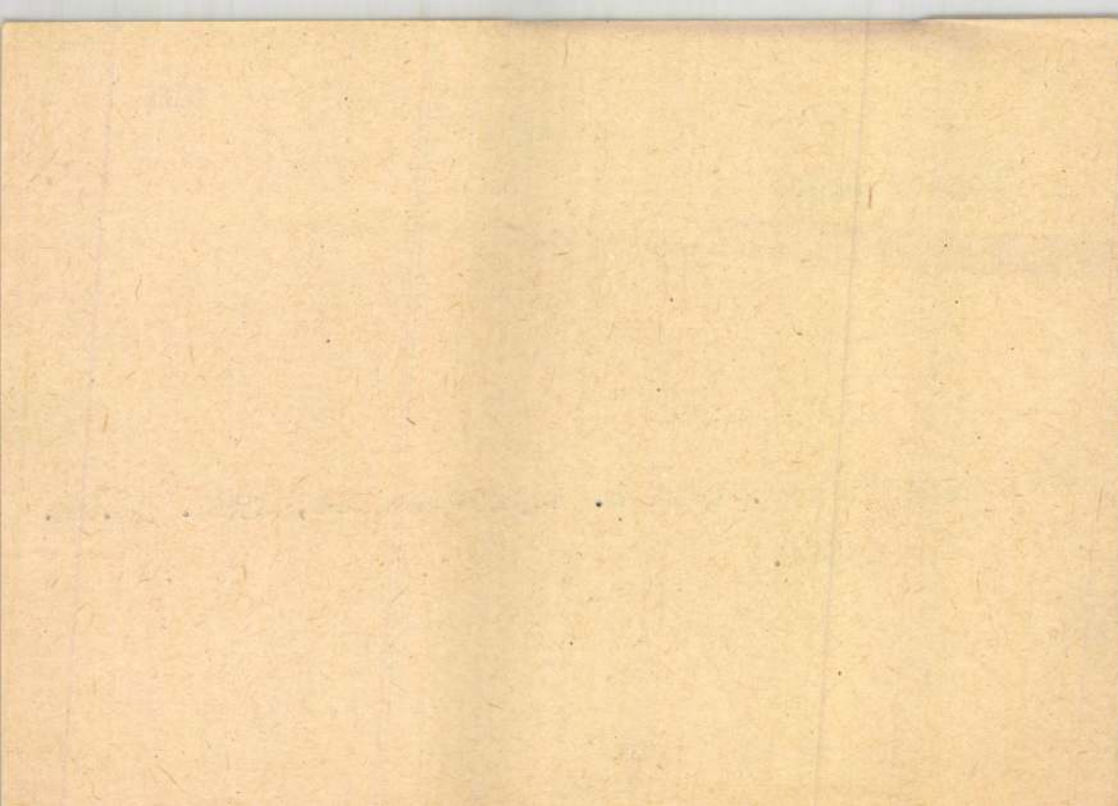

MDK

Pogány Lajos

Dunántuli tav. tárlat. Képzőművészet, 1932. 51.sz.

136 l.

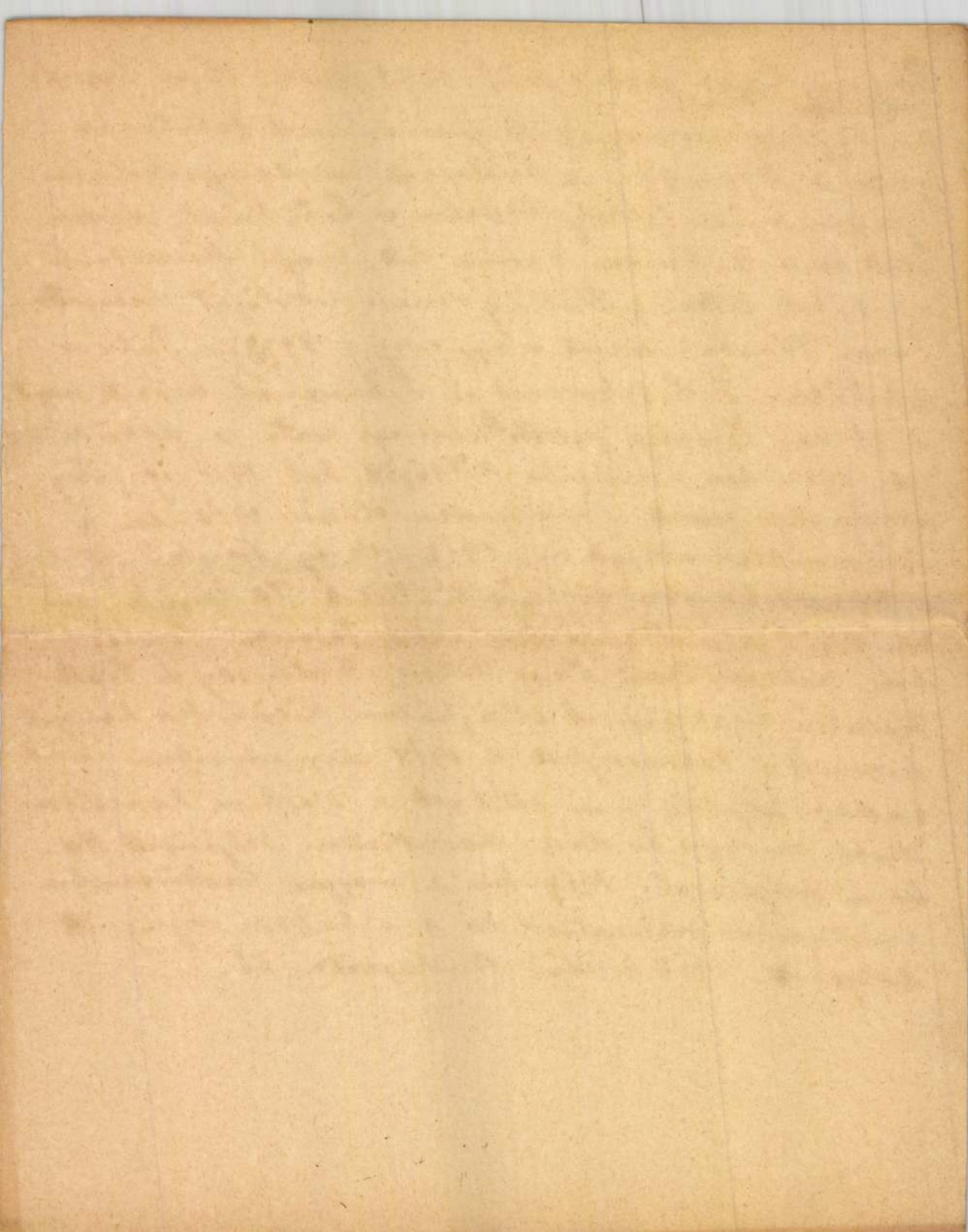

Pozany Lejos (irodalom)

és önéletr. adataiok.

984/913

Pogány Lajos, festő; szül. 1873 április 15-én Tasnádon (Szilágy vármegye). A gimnáziumot Zilahon végezte s 1890-93-ig a budapesti művésziskolában Greguss János, Székely Bertalan és Lotz Károly vezetés alatt tanult. Azután katona lett, majd Münchenbe ment, hol fél évig Lollósy Simon iskoláját látogatta. Innen Párisba utarott s egy évig (1897-8) a Julien iskolában J. Lefebvre-nél és Fibaux-nál képezte magát. 1898-ban Bernben festette A németek csata ez. felkötőképet. 1900-ban Londonba költözött, hol 1911-ig főleg arcképeket festett. Budapesten először 1910-ben a Műsamonban állított ki. 1912-14-ig Bécsben élt s a Künstlerhausban többször kiállított. Itt ismerték meg a közt jelentősebbek Lehár Ferenc, Straus Örkö, Kálmán Imre, Leon Viktor, Bodansky és Szath Katalin arcképei. A világháború kitörésekor harizott bevonult a Katonasághoz s 1914 augusztusában mint hadapródjelölt már részt vett a szerbiai harcokban. Utóbb az orosz és olasz-harcoknál helyettesített Katonai szolgálattal. 1917-ben a magyar hadtörténelmi múzeumhoz vezényelték ki s a háború végéig itt dolgozott. 1918 őszétől Budapesten él.

Pogány

P. 5. *Lajos*, festő, * Tasnád 1873 ápr. 15. Budapesten, Münchenben és Párizsban tanult. 1898. Bernben festette A neuenegegyes csata c. félkörképet. 1900—11. Londonban főleg arcképeket festett. 1912—14. Bécsben készültek Lejár Ferenc, Strauss Oszkár, Kalman Imre, Schrott Katalin és mások arcképei. 1918 őszétől Budapesten él. Naturalista.

8. g. II. 311 l

án.
21-én. $\mp$ Ugyanott 1899 március 2-án.
1905.

És a kápolnai csatában
megsebesült

hol
~~szomszédos~~ domb sarában megakadt

ik kocsit ~~látta~~ ^{halál}, hátul a sa-
elt honvéd tolja, míg az elébe
éres ostorral nogatja. A sze-
l egy fehér köpenyére burkoltan ^{nyújt} ^{segélyt} ^{hanyatt}
~~szomszédos~~ két ^{szem} ~~karja~~ ^{nyújt} ^{segélyt};
t és jobb kezét ~~el~~ ^{elő} ^{lógatja}; ket-
ltan beszél. Az előtérben balról
akozik ki. A középtérben ház te-
ek.

em. — Eriére 20 K. —

904 január 19-én. (246-205)

Fogainy László

1920. január-február

Női arcképek, rajzok.

V. Ir. levezelő "Kö", máj. 175.

Pogány P. Lajos

1916. apr. kiáll. N. halom

Dr. T. D. archeje, olajf.

1918. dec. kiáll. u. o.

Tájkép, csuravajz 200.-

A ligeti jáki templom,

csuravajz 200.-

1919. ok. kiáll. u. o.

Wapratorzók, olajf. 600.-

Terra sigillata, roinai, Aila III. 233-236.

Pogány Lajos

1919. október. kiállítás. N. halom
Reggelins⁴ artal, olaj. 8000.-
B. M. ur. ardepe, olaj.

Effectus amoris. Az Szerelmének
ereje (1588) V. 295.

Pogany Lajos

Utószó fejtő Bp. 12

1910. tav. kiad. 290.

1913-14. tel. kiad. 837, 841.

Strany noka

VII. 155.

Pogány Lajos

Jeszo, máj. 1873

Tornád

Wod

Korick II. 382. l.

~~Wod~~
Wod. V. 171.

~~Amelia T. 301~~

Допети счећекре сонаткоп' олувајкоп'

М. 159

Pogány Lajos

Műsánur

1914. tav. kiáll. 737, 741

1917. Tav. kiáll. 120

1918. tav. kiáll. 117

Pogány P. Lajos

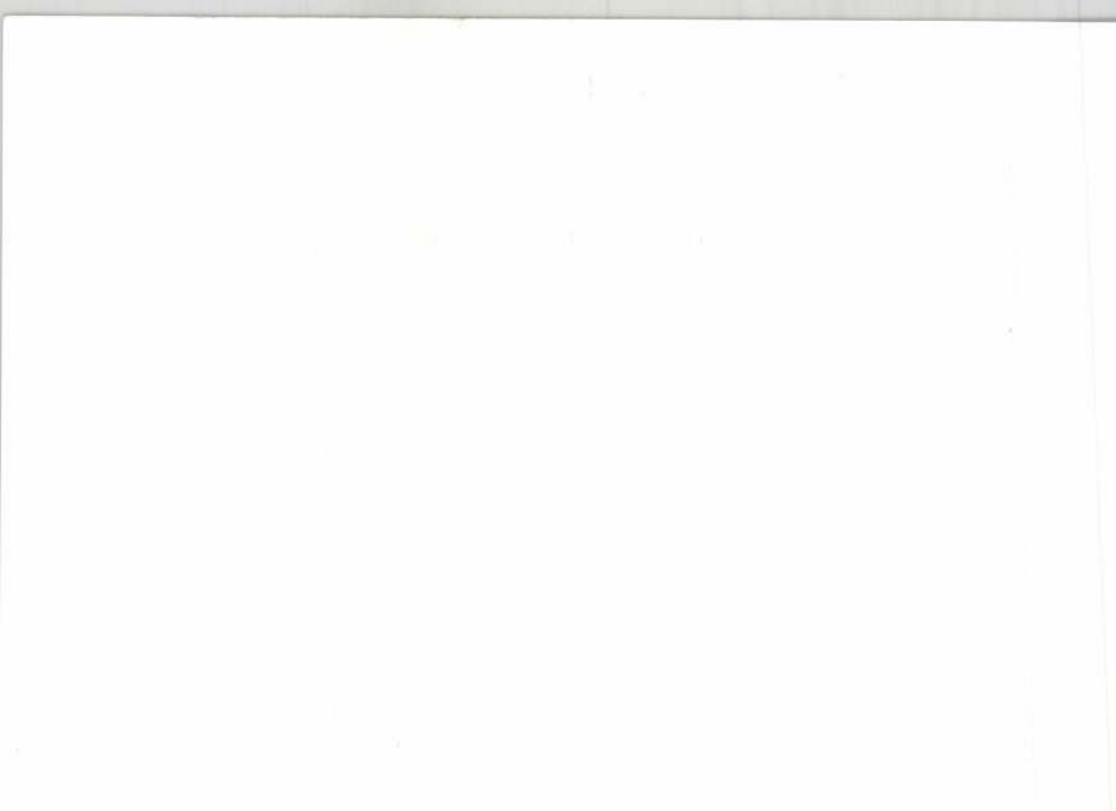
1919. hadviselt műm. kiáll.
596.

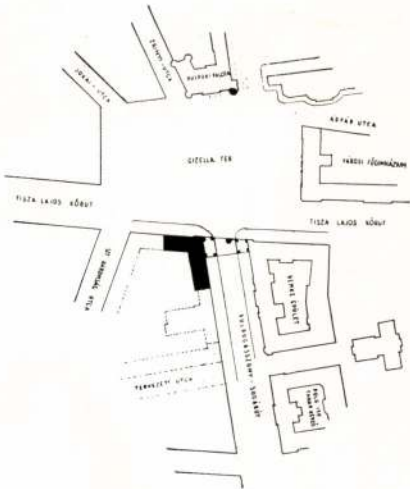
háztelen volt.

1921. tav. kiáll. 261.

POGAINY Margit fests

OMILE 1909-1944 549

POGÁNY MÓRIC:

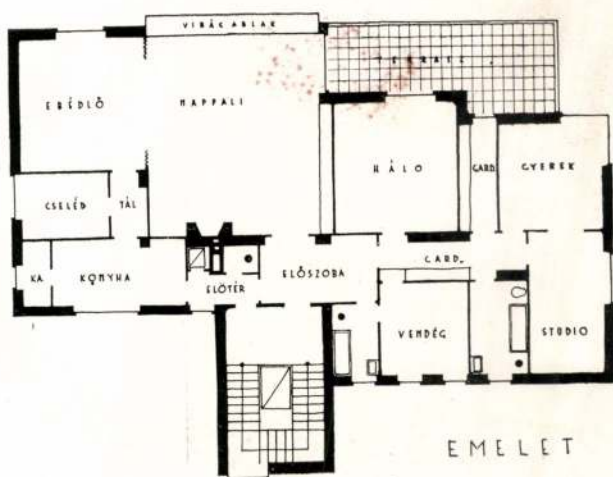
A SZEGEDI EGYETEM INTERNÁTUSA AZ ELESETT HŐSÖK EMLÉKKAPUJÁVAL
 FRESKÓK: ABA NOVÁK VILMOS TÓL. SZOBRÁSZATI MŰVEK: LŐTE ÉVÁTÓL
 M. POGÁNY: HELDENTOR IN SZEGED — SZEGED. PORTE COMMÉMORATIVE DES HÉROS
 MORTS POUR LA PATRIE — THE HEROES GATE WAR MEMORIAL. SZEGED

Görögijmászás II.

POGÁNY MÓRIC: CSALÁDI HÁZ ÉS RÉSZLETEI AZ ÁFONYA-UTCÁBAN
M. POGÁNY: FAMILIENWOHNHAUS MIT EINZELHEITEN — MAISON DE FAMILLE ET LES DÉTAILS — DETAILS OF A DWELLING-HOUSE

POGÁNY MÓRIC: HÁROMLAKÁSOS CSALÁDI HÁZ AZ ÁFONYA-UTCÁBAN
 M. POGÁNY: EINZELHEITEN EINES FAMILIENWOHNHAUSES — DÉTAILS D'UNE MAISON DE FAMILLE — DETAILS OF A DWELLING-HOUSE

POGÁNY MÓRIC: KETTŐS BÉRHAZ A SZEMERE-UTCÁBAN
M. POGÁNY: DOPPEL-MIETHAUS — DOUBLE MAISON DE RAPPORT — DOUBLE-BLOCK OF FLATS

108-109.f.

Móric Pogány

Az alábbiakban az építész városrendezési terveinek céljait és irányvonalait óhajtjuk közelebbről megértetni. Az itt következő magyarázatok tehát a közölt építészeti, helyesebben városfejlesztési tervekhez fűződnek és azoknak technikai megértését célozzák.

I.

A lágymányosi diák-, sport-, kiállító- és fürdőváros.

Az, aki Budapest legelhanyagoltabb részére, a természettől fogva csodás fekvésű Lágymányosra veti tekintetét, elsősorban e területnek nagy kiterjedésű voltát értékeli a városfejlődés szempontjából. Azok a tervek, amelyeket itt e hatalmas folyóparti városrész rendezésére bemutatunk, természetesen egy hosszú városépítő program iránymutatójául szolgálnak. Ha egészében meg nem valósítható is egyszerre ez a többféle célt szolgáló terv, *egységes* mivoltával lehetővé teszi azt, hogy *több nemzedék* szervesen alkossa meg az egészséges tanulás, a sport, a higiénia és az idegenforgalom céljaira szolgáló intézményeket. Ennélfogva már elgondolásában is olyan, hogy az utánunk következő generációk kívánalmaival is minden elképzelhető módon számot vet.

Az egész terv három főpillére támaszkodik, három Duna-hídra, melyek közül az új telep északi részét az összekötő vasúti híd zárja le, déli részét a Ferenc József-híd határolja, míg főtenyelyében a rövidesen megépítendő új Duna-híd áll, a Boráros-térről Budára vezető híd. Ez a három híd három útőer módjára táplálja a tervezett új városrészt s köztük kétségkívül az új híd az, mely új forgalmi lehetőségeivel meg fogja teremteni a Nagykörút és Budának eddig elhagyott részei közt a kapcsolatot. A nagykörúti villamos, mely a Margit-hídon át Budára jut, folytatja útját egy létesítendő budai belső körúton át (Margit-rakpart—Hegyaljai-út—Villányi-út—Lágymányosi diákváros) a Boráros-tér felé, hogy a Ferenc-körúttal ezt a kört bezárja. Ez lenne a *belső körút*. De van azután egy külső, sokkal szélesebb gyűrű is. Ez a gyűrű az összekötő vasúti hídtól indul ki, érinti a ferencvárosi pályaudvart, majd eléri a Hungária-utat és ezen haladva eljut a létesítendő Angyalföld—Óbudát összekötő új hídig, melyen át eljut Budára és ott bekapcsolódik (Óbuda—Újlaki-rakpart—Margit-körúti vonalon keresztül) a Gellérthegy felé a kelenföldi pályaudvarba, hogy onnan nyílegyenes úton vigyen az új tervek szerint az összekötő vasúti híddal.

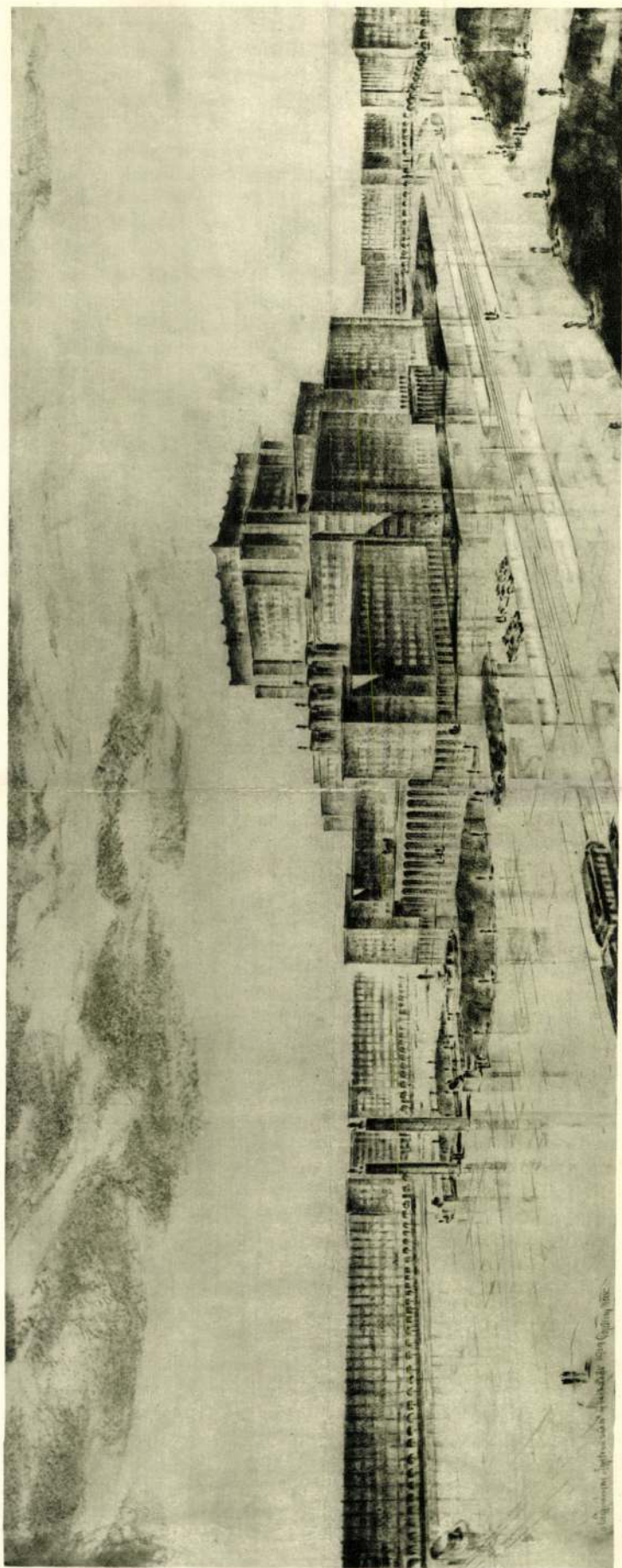
Ezen az így vázolt területen belül legelsősorban a „*Diákváros*“ köti le figyelmünket. Ennek szemléletére helyezzük bele magunkat az új Boráros-téri híd tengelyébe. A Pestről érkező elhagyja a hídfőt és egyszerre egy rendkívül impozáns térséggel találja szemben magát,

melyet három veduta határoz meg. Szemközt a nézővel: a tudomány tornya, hatalmas építészeti arányaival. Jobbra és balra egy-egy park, gyepágyakkal, a kertépítés minden üdítő eszközeivel, a fényesen megoldott közlekedési rendszerrel. Maga a tér 375×550 m-es kiterjedésével a legnagyobb világvárosi tereket is túlszárnyalja. (A Place de la Concorde körben 300 m.) Jobbra és balra két igen széles út vonal a Duna partján. A jobboldali út a Műegyetem felé vezetve kiemeli az arcvonalába kerülő új tudományos épületek frontját. A baloldali út, mely számol az idetóduló idegenforgalom tempójával, a Duna partján haladva a kelenföldi villamos centráléig húzódik. A harmadik út vonal a legimpozánsabb. Ez vezet a sport-, strand- és kiállítási területekre. A sportolók és szórakozók ezreivel vet számot ez a nagyszélességű szalag, melynek útteste 80 méter széles. (Az Andrassy-út szélessége 40 m.)

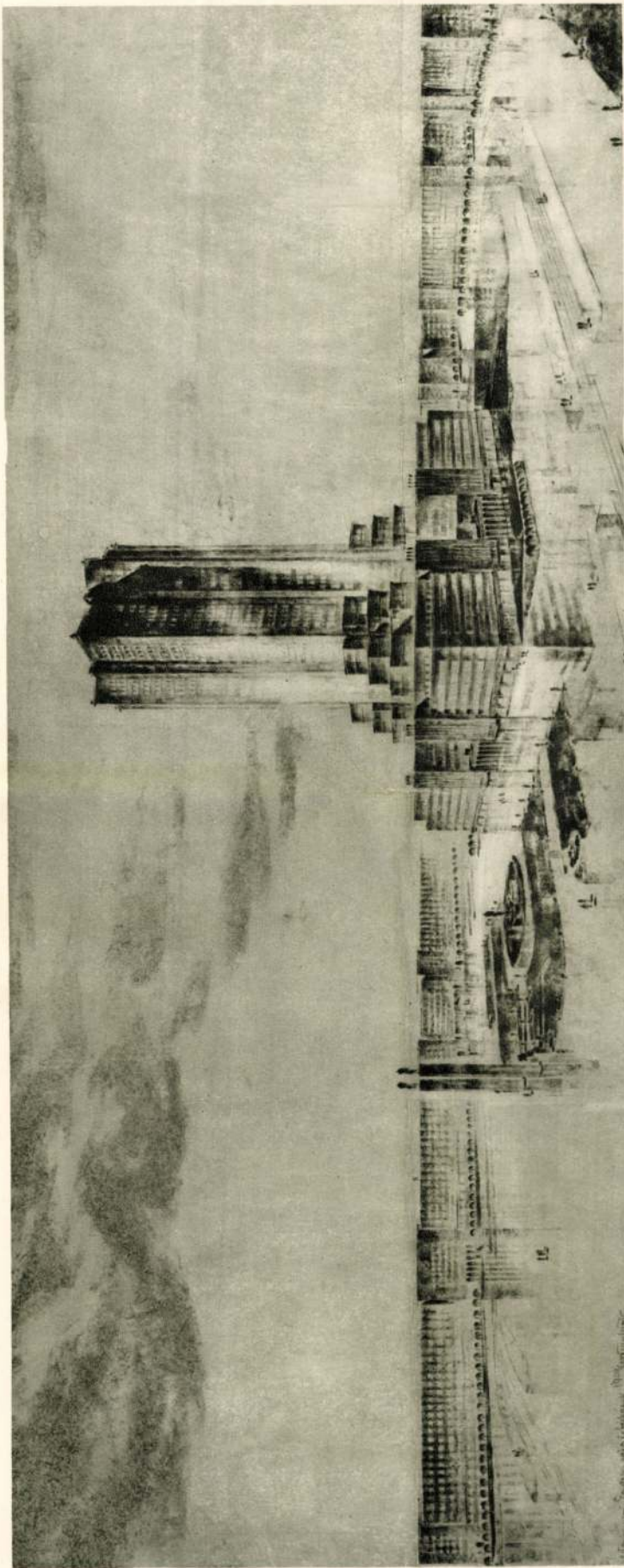
A tervezett és mondhatni: sivatagból, mocsárból kiemelkedő városnak legjelentősebb fókuszja tehát a diákváros, melyet „magyar Dahlem“-nek képzelt el a tervező. A 375×500 m-es parkból emelkedik ki a tudomány tornya. A legmodernebb építőtechnikával konstruált óriásháznak két formáját is bemutatja. Egyik inkább horizontális voltával hat, másik a felhőkarcoló impozáns felkiáltójele gyanánt köti le a tekintetet. Ez a sokszögű toronyház 14 emeletével és 58 méteres magasságával szimbolikusan is megéreztetni a tudomány óriás-szervezetét, minden munkatermével, tanműhelyével, könyvtárával és dolgozószobájával egyetemben.

Ha tekintetünket a vízpart felé fordítjuk, a benne rejtőző életelelemeknek (víz, napfény) minden eddiginél praktikusabb kihasználására látunk példákat. Balra diák- és sportszállók, gyógyszálloda és strandfürdő ígérnek a vízisport barátainak kitűnő sportalkalmakat, míg a gyógyulást keresők számára a budai melegforrásokkal való kapcsolat és a kényelmes szállodai közlekedők biztosítják a gyógyulás tényezőit. Még külön pályaudvarra is gondolt a terv, mely a kelenföldi pályaudvarról egyenesen a fürdőtelepre utazók kényelmét szolgálja.

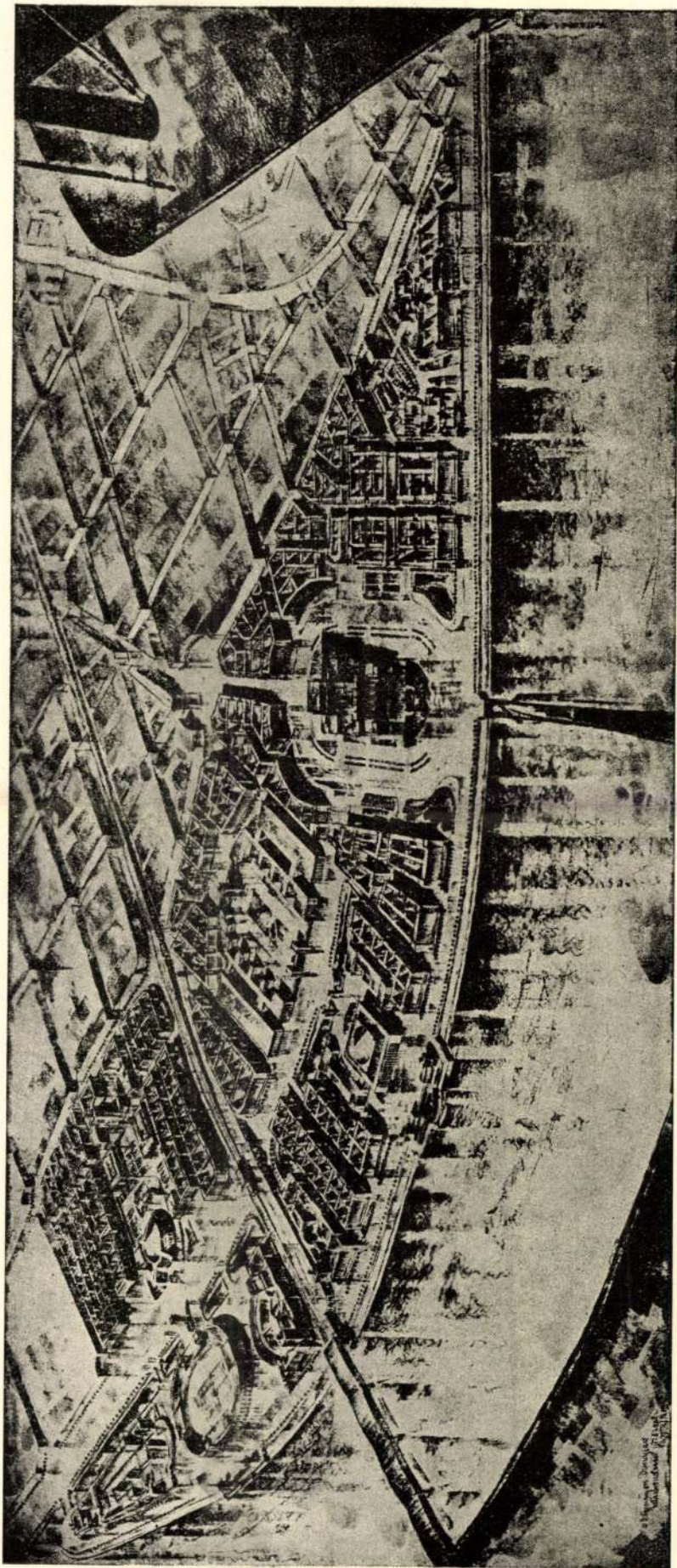
A sportrésznek középpontjában a „Magyar Stadion“ áll a Duna partján. Elliptikus pályájával, amfiteatrális elrendezésével, parkok közé helyezve és négy utca közt áll szabadon. Ezek közül két hídról vezet három főút vonal, míg az autopark elhelyezésére 360 méter hosszú és 75 méter széles terület áll rendelkezésre. Míg itt a világ minden sportjának versenyei és tréningjei lebonyolíthatók, a hozzájáruló kisebb területek (nyitott és fedett tennisz-, criquet-ground stb.) a különleges sportolók intimebb szórakozásának kedvez. Baloldalt, a strandok és sportpályák lezárásánál, kezdődik az „ünnepi mulatságok, szórakozások és kiállítások“ városrésze. Az árumintavásároktól a mezőgazdasági kiállításokig

POGÁNY MÓRIC: A LÁGYMÁNYOSI EGYETEMI VÁROS ÉS BÉRHÁZAINAK TERVE. 1930

POGÁNY MÓRIC: A LÁGYMÁNYOSI EGYETEMI VÁROS ÉS BÉRHÁZAINAK TERVE. 1930

POGÁNY MÓRIC : A LÁGYMÁNYOS RENDEZÉSI TERVE. 1980

352

E műveghes kassza
utolsó, 353. oldalán
a a komplett példában

Pontosítás lakásügyekben

➤ Néhány pontosító megjegyzést szeretnék fűzni a megjelent írásokhoz, amelyekhez az információt a szerzők a Lakásbérlők Egyesülete illetékeiseitől kapták.

Az egyik cikkben az újságíró kérdésére a következőt válaszolta az interjúalany: „A jelzalog megakadályozza, hogy a jelzalog jog tulajdonosának beleegyezése nélkül eladják vagy elcseréljék a lakást”.

Ez a megállapítás téves. Az ingatlan – és így a társasházi lakás – tulajdonosa lakását a jelzalog bejegyzésétől függetlenül, szabadon eladhatja vagy elcserélheti a jelzalog jog sultjának beleegyezése nélkül, ami természetesen nem érinti a jelzalog további fennállását.

Egy másik cikkben a következő olvashattuk: „...a tulajdonosok száz százalékának jóváhagyása szükséges az épület felújítását célzó döntéshez”. Csakhogy: a társasházakról szóló, 1997. évi törvény egyik pontja értelmében a társasházi közgyűlés egyszerű szavazat-többséggel határozhat az épület felújításáról.

Pontosításra szorul a következő megállapítás is: „Amennyiben a lakó három hónapnál régebben nem fizeti például a távfűtési díjat, akkor az adott társasház a törvényi előírások alapján jelzalogot jegyezhet be az adós lakására.” A jelenlegi gyakorlat szerint a távfűtési díját a szolgáltató az egyes tulajdo-

A zsámbéki rom konzerválásáról

➤ Igazán megtisztelő számomra, hogy Jankovics Marcell nevemet említi a (zsámbéki) romokról szóló írásában. Hangsúlyozom azonban, hogy én az Országos Műemlékvédelmi Hivatal nevében feleltem Melocco Miklósnak, és igyekeztem lezárni a vitát az újságban. Hivatkoztam a tanmesére; apa, fia és a számár esetére.

Egyedül azért szólok meg itt, mert ez új javaslat, egyenest ellenkezik az eddigiekkel.

De ellenkezik a műemlékvédelem alaptételével is: a restaurátor „megáll ott, ahol a hipotézis kezdődik”.

Mi restaurálást végzünk.

Kalmár Péter
Országos Műemlékvédelmi
Hivatal elnöke

A „Múltunk romokban hever” írja Jankovics Marcell a Magyar Nemzet március 21-i számában. Lehet, sőt sok tekintetben biztos, hogy igaza is van. Írása végén szellemidézést kísérel meg, félő azonban, hogy az írás maga egy másfajta szellemet idéz fel, mint amit írója szeretne.

Van-e, lehet-e hatalmunk a múlt felett? Mégis érvényes hát a „végképp eltörölni” gondolata? Válogassunk a múltunkban, s csak a most és itt tetszőt fogadjuk el, a „haladó hagyományt”? Ez inkább kísérteties, mint szellemes javaslat.

Melocco Miklós azt siratja, hogy a zsámbéki rom álta-

la megszokott arculatát a (szerintem nem, de objektíve mégis) szükséges megerősítés miatt bizony meg kellett változtatni: sokallja, amit a műemlékvédelem részéről tettek. Jankovics kevesli: ő teljesen kiépítene!

A műemlékvédelem pedig tette és teszi, amire a töredékességében nagyszerű emlék maga – és elődeinek munkája – kötelezi: konzerválja és restaurálja azt, amit örökölt, hogy továbbadhassa a következő nemzedéknek. Möller István is ezt tette, igaz, Jankovics vele is (és egyáltalán mindenkivel) elégedetlen, visszamenőlegesen.

Persze nem lehet szó a műemlékvédők részéről sem elégedettségéről, még kevésbé önelégültségről. A zsámbéki rom konzerválása messze rom konzerválása után végre már valóban tényleges konzerválási munkák is elkészültek. A templom és az egykori kolostorrom környezete azonban még munkaterület, és amit erről ír Jankovics Marcell, abban bizony igaza van – az elérendő állapot nem azonos a maival. Hiába, nincs még „vetítésre kész” állapotban a mű... Támadható, netán cenzúrázható – esetleg a közönség szavazzon a happy endről?

Dr. Fejérdy Tamás
okl. műemlékvédelmi
szakmérnök,

az ICOMOS Magyar Nemzeti
Bizottságának elnöke

A hősök kapuja alkotói

➤ Teljes mértékben egyetértek Varga Borbála olvasótársammal, aki kifogásolja, hogy mind a mai napig nem szabadították ki a politikai elfogultság és alighanem szakmai irigység okán is vakolatréteg alá bújtatott, a szegedi „hősök kapu”-jára Aba-Novák Vilmos által festett freskót. Ennek az alkotásnak a közönség számára ismét láthatóvá tételével válnék teljessé az alkotóereje és tehetsége teljében fiatalon elhunyt, nagyszerű művész rehabilitálása.

A hősök kapuja azonban nemcsak Aba-Novák emlékét őrzi, hanem két másik művészt is: Pogány Móríc építőművészt és Lóte Éva szobrászművészt, akinek plasztikai az épület homlokzatát díszítik. Pogány Mórícnak, az 1916-os koronázási esküemlévénynek (ami az ostrom alatt megsemmisült) és a Batthyány-örökmécses tervezőjének, a hősök kapuja volt utolsó nagyobb műve. A napokban jártam a Farkasréti temetőben lévő sírjánál. Megdöbbenve ta-

pasztaltam, hogy a meglehetősen elhanyagolt síron álló, nagyméretű fafeszületről lelopták az ugyancsak fából faragott korpuszt. Pogányt 1942-ben a főváros által adományozott sírban temették el. Mivel ezek a sírok hatvanéves oltalmat élveznek, érvényessége négy év múlva lejár. Bizom abban, hogy a Fővárosi Önkormányzat felveszi azon sírok sorába, amelyeket a lejáratú idő után sem szüntet meg.

A Magyar Nemzet április 28-i számában dr. Nagy Károly szót emel a humor érdekében. Megfogadva tanácsát idézek egy szójátékot, ami a szegedi hősök kapujának Horthy Miklós kormányzó által történt felavatásakor művészkörökben, de másutt is, közszájon forgott. Mit mondott Horthy, amikor meglátta a hősök kapuját? Az épületre: Pogány egy munka, a freskóra: Novák, hagyja Aba, a szobrokra: Éva, maga ezt El-Lóte!

Dr. Del Medico Imre
Budapest

Kullancskór jól gyógyítható

nik, hogy jóindulatú betegség, amely néhány hónap alatt magától is elmúlik.

– Ugyanaz a kullancscsípés is okozhatja, mint a Lyme-kórt?

– Tapasztalatunk alapján a betegek nagyobb kullancsot észlelnek, amely általában elsősorban szőrös állatokat kedvel. A tibola kórokozója is valószínűleg baktérium, és tapasztalataink szerint antibiotikum alkalmazása lerövidíti a betegség lefolyását.

– Milyen tünetekkel jár?

– A kullancs eltávolítását követően tíz napig, de akár több hónapig is tünetmentes lehet a beteg, ezt követően a nyaki nyirokcsomók megnagyobbodnak, és a csípés gyógyulnak tűnő területe újra kisebesedik. A betegség nem fájdalmas, lázzal vagy egyéb kellemetlen tünettel rit-

kán jár, és néhány hónap alatt tünetmentesen gyógyul.

– Manapság ritkán fedeznek fel új betegségeket.

– Az érdem elsősorban Lakos doktoré, én csak a segítője vagyok. A következő fontos és izgalmas lépés a kórokozó pontos meghatározása lesz. A Lyme-kór elleni védőoltás kutyák számára már Magyarországon is kapható.

– Emberi védőszérum is létezik?

– Már folynak emberkísérletek egy Lyme-kór elleni oltóanyaggal, de Magyarországon egyelőre még nem hozzáférhető a szérum. Az agyvelőgyulladás elleni védőoltás Lyme-kór ellen nem véd. Védekezni a betegség ellen a test átvizsgálásával és a kullancs szakszerű eltávolításával lehet. (é. a.)

Az ösztrogének és a szélütés

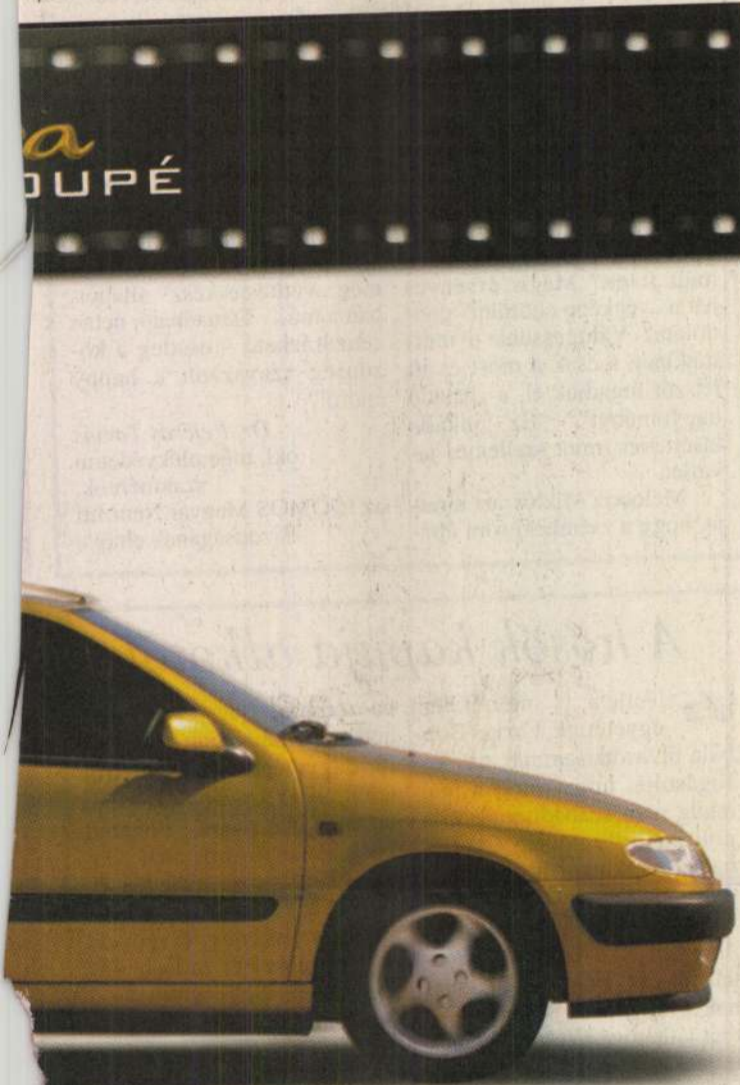
A fiatalabb nőket kevésbé fenyegeti

A fiatalabb nőket az ösztrogének, a női nemi hormonok megóvják a szélütés némely káros következményétől – állapították meg amerikai kutatók. A marylandi Johns Hopkins Egyetemen egy kutatócsoport patkányokkal végzett kísérlettel kimutatta: a természetes ösztrogének segítenek abban, hogy az agyi vérkeringés a szélütés idején ne szakadjon meg, és így kisebb károsodás éri az agyszövetet – közölte az MTI-Panoráma.

„Kísérleti eredményünk magyarázattal szolgálhat arra a jól dokumentált, de rosszul értelmezett klinikai megfigyelésre, hogy a menopauza előtt álló nők esetében kisebb a szélütésből következő károsodás rizikója, mint a hasonló korú férfiak esetében” – idézi a Reuters Patricia Hurnnek, a kutatás vezetőjének

a nyilatkozatát. A Stroke című szaklapban a kutatók beszámoltak arról, hogy szedált patkányoknál a vérkeringés blokkolásával a szélütés tüneteit idézték elő. A nőstényeket kisebb károsodás érte, mint a hímeket, de az olyan nőstények esetében, amelyeknek a petefészkét eltávolították, s ezzel az ösztrogénszintjüket lecsökkentették, a következmények ugyanolyanok voltak, mint a hímek esetében.

Egy másik, ugyanebben a lapban megjelent tanulmány szerint nagyobb valószínűséggel kaphatnak szélütést a légzészünetként ismert horkolástól (apnoé) szenvedő emberek, mint azok, akiknek másfajta alvászavaruk van – tizenkét, erősen horkoló személyt tanulmányoztak egy amerikai és egy németországi egyetem kutatói.

18 ÉVEN FELÜLIEKNEK!

plő után megfordulnak az
és tartalom természetes
éget ez az utazás.

ancia alkotás. Írta és rendezte:

CITROËN

Well